

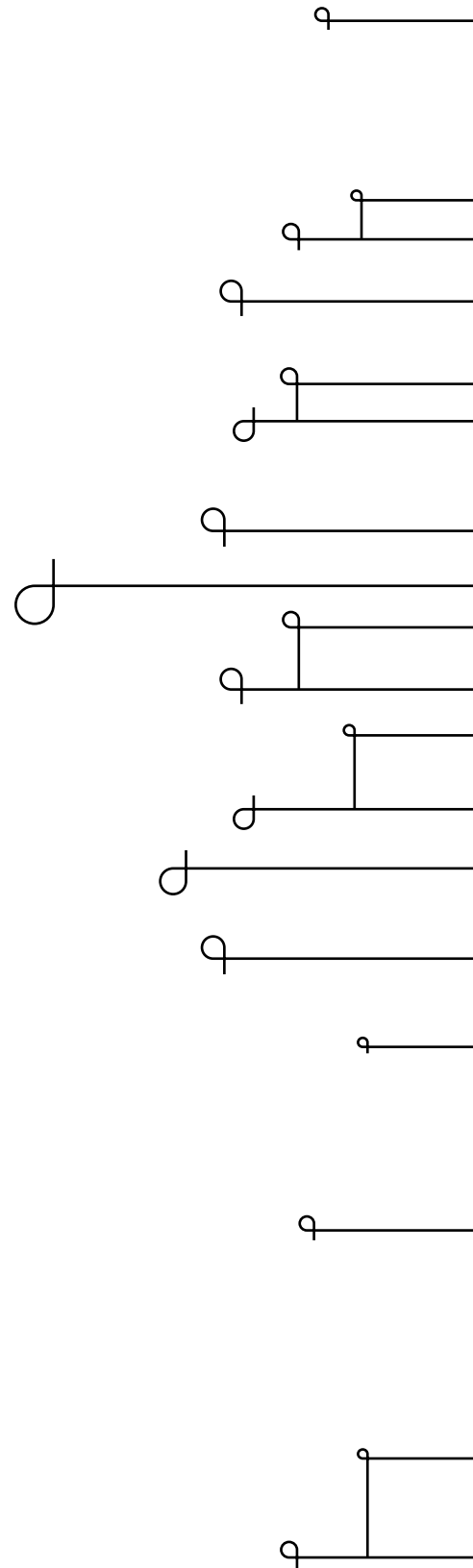
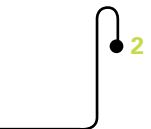

Operatie Jong en Jeugdzorgbrigade

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties | Ministerie van Financiën | Ministerie van Justitie
Ministerie van Onderwijs Cultuur en Wetenschappen | Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer | Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Operatie Jong en Jeugdzorgbrigade

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Ons kenmerk DJB/APJB-2693579	Inlichtingen bij	Doorkiesnummer	Den Haag
Onderwerp Operatie Jong en Jeugdzorgbrigade		Bijlage(n) 3	Uw brief

Aanleiding

Het kabinet heeft de afgelopen jaren veel geïnvesteerd in de samenhang en kwaliteit in het jeugdbeleid. Een aantal trajecten is onlangs afgerond, waaronder de Jeugdzorgbrigade, de Jong-overeenkomst en het sturingsadvies van de Commissaris Jeugd- en Jongerenbeleid Van Eijck. Op 28 april jl. heeft het kabinet u het sturingsadvies Koersen op het kind van de Commissaris Jeugd- en jongerenbeleid, de heer S.R.A. van Eijck, en de eindrapportage Jong-overeenkomst Gemeentelijke regie in de jeugdketen (Tweede Kamer 2005-2006, 29284, nr. 20) toegezonden. Hierbij ontvangt u een uitgebreide kabinetsreactie op beide notities. Voorts geeft het kabinet zijn reactie op het eindrapport van de Jeugdzorgbrigade dat u op 16 juni jl. is aangeboden. Tot slot treft u de jaarlijkse voortgangsrapportage Operatie Jong aan.

In onderhavige brief vindt u de kabinetsreactie op het sturingsadvies van de heer Van Eijck en de resultaten van de Jong-overeenkomst. Tevens is opgenomen een samenvatting van de belangrijkste bevindingen van de voortgangsrapportage en de kabinetsreactie op de Jeugdzorgbrigade. In de bijlagen vindt u op de verschillende onderdelen een toelichting.

1. Voortgangsrapportage Operatie Jong

In de kabinetsnotitie "Sterk en resultaatgericht voor de jeugd" heeft het kabinet aangegeven jaarlijks te rapporteren over de voortgang van de Operatie Jong, te beginnen in mei 2005. In de tweede voortgangsrapportage zijn ook de acties van de Versnellingsnota (versnelde aanpak knelpunten Jeugdbeleid) betrokken. Ik vermeld de hoofdpunten uit het rapport.

- Bij het versterken van de gemeentelijke rol biedt het Rijk steun aan, zodat de gemeenten beter in staat zijn jeugdigen optimale ontwikkelingskansen te bieden,

Postbus 20350
2500 EJ DEN HAAG
Telefoon (070) 340 79 11
Fax (070) 340 78 34

Bezoekadres:
Parnassusplein 5
2511 VX DEN HAAG

Correspondentie uitsluitend
richten aan het postadres
met vermelding van de
datum en het kenmerk van
deze brief

Internetadres:
www.minvws.nl

bijvoorbeeld bij de invulling van het prestatieveld jeugd van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning. Dat geldt ook bij het ontwikkelen van een integraal speelruimtebeleid.

- Voor goede samenwerking op decentraal niveau is de totstandkoming van de verwijfsindex jeugd van groot belang. Het Rijk werkt met een aantal gemeenten samen om in de tweede helft van 2006 de ICT-toepassing te realiseren en deze rond de jaarwisseling te introduceren.*
- In juli 2006 zal de Minister van Justitie met de G4-gemeenten concrete afspraken maken via de GSB-systematiek over de aanpak van allochtone criminele jongeren. Hiervoor stelt het kabinet in de periode 2006-2010 €22 miljoen beschikbaar.*
- In het kader van Integraal Toezicht Jeugdzaken hebben de samenwerkende inspecties een toezichtkader ontwikkeld. Met deze ontwikkelde werkwijze kan de kwaliteit van decentrale ketensamenwerking beter in kaart gebracht worden. Gemeente en uitvoerende partijen krijgen hierdoor aangrijpingspunten om hun functioneren te verbeteren.*
- Het aantal overblijfskrachten dat is opgeleid met gebruikmaking van rijkssubsidie is toegenomen van 7.500 in 2005 tot ruim 10.500 in 2006. Daarnaast heeft het kabinet vanaf 2006 €30 miljoen structureel beschikbaar gesteld voor verdere verbetering van de tussenschoolse opvang. Voor de samenhang van voorzieningen van 0 tot 12 jaar zijn ook diverse andere middelen ter beschikking gesteld: €100 miljoen voor het programma Dagarrangementen en combinatiefuncties en €46 miljoen voor de huisvesting van brede scholen en het multifunctioneel maken van sportaccommodaties.*
- Het aantal nieuwe voortijdige schoolverlaters is gedaald van 64.000 in 2003-2004 tot bijna 57.000 in 2004-2005. Het kabinet vindt deze daling nog niet voldoende. Wel kunnen we constateren dat de oplopende trend is omgebogen. Het aantal jeugdigen dat is geplaatst in een jeugd baan is fors gestegen van 10.000 in 2005 tot ruim 25.000 in 2006.*
- Er is sprake van een grote stijging van het aantal Zorg- en Adviesteams (ZAT's), de interdisciplinaire samenwerkingsverbanden waarin zorgverleners in en om de school samenwerken. Inmiddels is 91% van de voortgezet onderwijs scholen voorzien van een ZAT. Vooral in het Primair Onderwijs en Beroepsonderwijs en Volwasseneneducatie is een enorme stijging van het aantal ZAT's zichtbaar (PO van 20% naar 63%, BVE van 43% naar 65%). Dit is een goed resultaat van Operatie Jong. De meerderheid van gemeenten en scholen vindt dat ZAT's adequaat en doeltreffend handelen. Met de kwaliteitsimpuls waartoe het kabinet eerder heeft*

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

Blad

3

Kenmerk

DJB/APJB-2693579

besloten wordt gewerkt aan het verder verbeteren van de kwaliteit van het functioneren van de ZAT's.

- *Dit najaar komt een landelijk raamwerk beschikbaar dat de afstemming en samenwerking tussen indicatiestellers in het onderwijs, de jeugdzorg en de AWBZ regelt. De gedachte gaat uit naar een werkwijze waarmee als het ware voor jeugdigen en/of ouders één front-office ontstaat.*
- *Er wordt hard gewerkt aan het eerder, sneller en beter kunnen inzetten van jeugdbeschermingsmaatregelen. In zes regio's zijn daarvoor proeftuinen ingericht. Ook is door het kabinet vanaf 2006 structureel €5,5 miljoen extra ter beschikking gesteld om de capaciteit in de jeugdbescherming te vergroten.*
- *In 2007 komt de landelijke jeugdmonitor beschikbaar. De monitor schetst een samenhangend beeld van de staat van de jeugd in Nederland. Het CBS draagt zorg voor de totstandkoming van de jeugdmonitor.*

2. Kabinetsreactie op sturingsadvies Van Eijck en resultaten Jong-overeenkomst

De Operatie Jong startte ongeveer drie jaar geleden met de jeugdagenda. Er werden 12 knelpunten benoemd die met prioriteit zijn aangepakt. De voortgang van deze aanpak leest u in de bovengenoemde voortgangsrapportage. Voor die aanpak bleek versterking van de lokale regie een onmisbare factor. Daartoe werd een Jong-overeenkomst aangegaan met 13 gemeenten, 2 provincies en 2 stadsregio's. Het kabinet heeft met de mede-overheden, instanties, maar vooral ook met zeer betrokken bestuurders en professionals in het land een actieve bijdrage geleverd aan het bereiken van de doelen van Operatie Jong. Er is intussen veel bereikt, maar tegelijkertijd is er nog veel te doen. De koers is duidelijk, het gaat er om de komende tijd deze koers samen uit te werken.

In deze kabinetsreactie wordt nader ingegaan op de behaalde resultaten en wordt aangegeven welke doelen dit kabinet nog wil bereiken. Ook bij de reactie op het sturingsadvies moeten we de kern van Operatie Jong voor ogen blijven houden: Operatie Jong is een succes als we in Nederland het kind meer centraal weten te stellen.

Regie

Uit de Jong-overeenkomst blijkt dat meer gemeentelijke verantwoordelijkheid kan leiden tot een beter functioneren van de jeugdketen. Omdat dit van groot belang is voor het tijdig en adequaat ondersteunen van kinderen wil het kabinet doorgaan met het versterken van de gemeentelijke rol. Het kabinet onderschrijft de koers die met de Jong-overeenkomst is ingezet om gemeenten meer grip te geven op de inzet van de jeugdzorg als een kind tussen wal en schip dreigt te vallen.

Het kabinet onderkent dat er onvrede is bij lokale instellingen over het functioneren van de geïndiceerde jeugdzorg. Het gebrek aan tijdige geïndiceerde zorg doet een groot beroep op de spankracht van lokale instellingen die veel inspanning moeten plegen om overbruggingszorg te leveren. Het kabinet kiest ervoor om nu, in lijn met het advies van de jeugdzorgbrigade, te werken aan verdere verbeteringen binnen het bestaande stelsel. Het is nu nog onvoldoende duidelijk of de benodigde verbetering in de huidige constellatie bereikt kan worden of dat het grote aantal spelers, waar de heer Van Eijck op wijst, te groot is om tot een goede werkwijze te komen. In de tweede helft van 2006 komt de evaluatie van de nieuwe Wet op de jeugdzorg beschikbaar, die wordt opgesteld naar aanleiding van de motie Soutendijk (Eerste Kamer 2003/2004, 28168 F). Het kabinet is van mening dat het volgende kabinet in 2007 - mede op basis van de uitkomsten van deze evaluatie - moet beoordelen of het aantal spelers te groot is, of dat binnen de huidige constellatie tot voldoende verbeterde prestaties gekomen kan worden.

Het kabinet onderschrijft het advies van de heer Van Eijck om 'licht ambulante hulp die nu onder de provinciale jeugdzorg valt' onder te brengen in het gemeentelijke, niet-geïndiceerde domein.¹ Voordat overdracht plaatsvindt, moet wel duidelijk zijn dat de betreffende gemeente in staat is deze grotere rol goed te vervullen. Om te komen tot een zorgvuldige overdracht is het Jong-proof concept ontwikkeld waarop ik hieronder in zal gaan.

In het advies wordt een bundeling voorgesteld van de taken van de (gezins-)voogdij en de jeugdreclassering. Het kabinet vindt het samenbrengen van justitiële taken met andere justitiële taken een aantrekkelijke gedachte, maar wil eerst de evaluatie van de Wet op de jeugdzorg afwachten alvorens met voorstellen te komen. Het is ook nog de vraag of beide taken op dezelfde wijze gepositioneerd kunnen worden.

Het kabinet ziet de brede school als de belangrijkste schoolvorm van de toekomst en gaat door met het stimuleren van de lokale ontwikkeling van brede scholen. Het kabinet is van mening dat het volgende kabinet moet besluiten of er in de toekomst alleen nog sprake zal zijn van brede scholen in het primair en voortgezet onderwijs en of dit dan al dan niet in de vorm van een brede basisvoorziening gestalte moet krijgen.

Taakverdeling tussen uitvoerende instellingen

---

¹ Welke hulp dit precies betreft zal, zoals verderop in deze brief geschetst, worden uitgewerkt met Jong-proof gemeenten.

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

Blad

5

Kenmerk

DJB/APJB-2693579

Het kabinet onderschrijft het voorstel de taken op het terrein van opvoed- en opgroeiondersteuning te bundelen in Centra voor Jeugd en Gezin (CJG). Door deze bundeling kunnen jeugdigen en ouders sneller en beter ondersteund worden. Het kabinet deelt de opvatting dat Zorg Advies Teams (ZAT's) het resultaatgerichte samenwerkingsverband van alle relevante uitvoerende partijen moeten zijn. In de ZAT's worden afspraken gemaakt over de precieze wijze van samenwerking. Er wordt onder andere afgesproken welke in het ZAT participerende partij het voortouw heeft binnen het ZAT en in de dagelijkse praktijk verantwoordelijk is voor het functioneren van dat ZAT. De gemeente is bestuurlijk verantwoordelijk voor het functioneren van het CJG en voor het functioneren van het ZAT.

Goede samenwerking tussen school en gemeente is van groot belang om kinderen optimale ontwikkelingskansen te bieden en moet daarom vanzelfsprekend zijn. Het kabinet ondersteunt naast het verplichte overleg over onderwijsachterstanden bredere partnerschappen tussen gemeenten en schoolbesturen, zoals een verbreding van de lokale educatieve agenda in een lokale jeugdagenda. Ingeval van het niet tot standkomen of niet nakomen van afspraken is, respectievelijk wordt voorzien in een geschillenregeling.

Wat betreft de coördinatie van de aanpak van voortijdig schoolverlaten (VSV) sluit het advies goed aan bij het standpunt van het kabinet: het voorkomen van VSV en toeleiding naar de arbeidsmarkt zijn niet alleen taken voor scholen voor het voorgezet onderwijs, maar zij hebben hier wel een rol in. Ook de Regionale Opleidingscentra (ROC's), de gemeenten en de Centra voor Werk en Inkomen (CWI) hebben daarin een taak. Bij de gemeente betreft dit de Regionale Meld- en Coördinatiefunctie (RMC) en de gemeentelijke taken op het terrein van de leerplicht en de bijstand.

Het kabinet heeft in de perspectievennota Aanval op de uitval² vastgelegd dat het scholen en gemeenten wil helpen een aanpak voor het tegengaan van uitval te vinden die bij de eigen lokale situatie past. Momenteel wordt door steeds meer lokale partijen het model van het Jongerenloket geïmplementeerd. Dit betreft een samenwerking tussen CWI, gemeente, RMC, scholen, leerplichtambtenaren en werkgevers. De ervaringen met dit in het kader van het plan van aanpak jeugdwerkloosheid ontwikkelde model zijn positief. Het kabinet kiest dus – conform de perspectievennota Aanval op de uitval – voor de werkwijze dat op decentraal niveau de precieze wijze van samenwerking en bijbehorende taakverdeling wordt ingevuld.

² Tweede Kamer 2005-2006, 26695, nr. 32

VWS

Informatie en toezicht

Op het terrein van informatie en toezicht heeft het kabinet de afgelopen jaren veel geïnvesteerd, zoals ook mag blijken uit de voortgangsrapportage. Op vier onderdelen waar de heer Van Eijck toe adviseert komt concrete implementatie in beeld:

- rond komende jaarwisseling zal begonnen worden met de introductie van de ICT-toepassing verwijsindex.
- de ontwikkeling van het elektronisch kinddossier-jeugdgezondheidszorg is voortvarend ter hand genomen. Alle kinderen krijgen vanaf 1 januari 2008 een elektronisch kinddossier-jeugdgezondheidszorg in het gemeenschappelijk registratiesysteem.
- de jeugdmonitor is in 2007 operationeel.
- nog in 2006 zal de laatste hand worden gelegd aan het vaststellen van de werkwijze op het terrein van het integrale toezicht waarbij de vijf betrokken inspecties samenwerken om de ketenbenadering te optimaliseren.

Jeugd en fysieke ruimte

Gemeenten hebben een taak om bij de invulling van de openbare ruimte aandacht aan voor de jeugd relevante onderwerpen te schenken. Het Rijk heeft daarbij een stimulerende en faciliterende taak. Dit blijkt ook uit de activiteiten die ontplooid worden in het kader van het thema Jeugd en fysieke ruimte, een van de 12 thema's van de jeugdagenda van Operatie Jong.

Werken met Jong-proof gemeenten

Vanuit het belang van het kind kan het kabinet de rol van gemeenten alleen vergroten als blijkt dat zij voldoen aan bepaalde voorwaarden en zo aantonen dat zij in staat zijn deze grotere rol naar behoren te vervullen. Zij moeten hun infrastructuur en de cijfers over de omvang van de problematiek op orde hebben. Deze gemeenten noemen wij Jong-proof. Het kabinet is van mening dat op termijn alle Nederlandse gemeenten deze vergrote rol moeten kunnen vervullen en dat deze voorwaarden de norm worden voor alle gemeenten om naar toe te groeien. De Jong-proof gemeenten vervullen een voorbeeldrol. Momenteel wordt, in overleg met de VNG en met een aantal gemeenten, het Jong-proof-concept nader uitgewerkt. Het is de intentie van het kabinet om na de zomer een groep Jong-proof gemeenten te selecteren.

Met Jong-proof gemeenten zal onder meer nader in kaart worden gebracht welke vormen van licht ambulante hulp die nu onder de provinciale, geïndiceerde jeugdzorg vallen precies ondergebracht kunnen worden in het gemeentelijke, niet-geïndiceerde domein.

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

Blad

7

Kenmerk

DJB/APJB-2693579

Wettelijk kader

Het kabinet onderschrijft het advies van de heer Van Eijck om de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (Wmo) als wettelijk kader voor gemeenten te hanteren. Op die manier hebben gemeenten ruimte om invulling te kunnen geven aan de bij deze wet aan hen toegekende verantwoordelijkheden.

Ook de Wet collectieve preventie volksgezondheid (WCPV) is wettelijk kader voor gemeenten. Uit de Staat van de Gezondheidszorg 2005; Openbare gezondheidszorg van de Inspectie voor de Gezondheidszorg blijkt dat de invoering van het basistakenpakket jeugdgezondheidszorg 0-19 jarigen en andere wijzigingen die in 2003 in de WCPV zijn aangebracht hun vruchten afwerpen (Tweede Kamer 2005-2006, 30300XVI, nr. 107).

De jeugdgezondheidszorg wordt nu geëvalueerd. De resultaten van de evaluatie komen in het najaar 2006 beschikbaar. In de reactie op deze evaluatie zal het kabinet de verdere relatie tussen de WCPV en de Wmo aan de orde stellen.

Minister voor Jeugd

Het kabinet is van mening dat het veel in werking heeft gezet, maar dat een goed vervolg hierop onder het volgende kabinet onontbeerlijk is. De bijdrage van een eventuele minister voor Jeugd aan het meer centraal kunnen stellen van het kind in het rijksbeleid hangt af van de precieze invulling van diens portefeuille en de afspraken die bij een start van een kabinet over de koers op dit terrein worden vastgelegd en diens bevoegdheden ten aanzien van de overige leden van het kabinet. Minstens even belangrijk voor het kind centraal stellen is het vastleggen bij de start van het kabinet wat de koers is die het kabinet wil voeren op het terrein van het jeugdbeleid.

3. Kabinetsreactie op slotrapport Jeugdzorgbrigade

De Jeugdzorgbrigade is door het kabinet ingesteld om aanbevelingen te doen hoe de bureaucratie in de jeugdzorg tegengedaan kan worden. De Jeugdzorgbrigade komt in haar eindrapportage tot de conclusie dat er een werkbaar jeugdzorgstelsel staat, met een hoeveelheid regels en bureaucratie die past bij de specifieke kenmerken van de sector. De Jeugdzorgbrigade beveelt aan geen discussie over een nieuw jeugdzorgstelsel te starten, maar de huidige wet de kans te geven zich te bewijzen. Waar nodig kunnen binnen het stelsel verbeteringen worden aangebracht. Met het eindrapport doet de brigade ruim 90 concrete aanbevelingen om de bureaucratie aan te pakken. Het kabinet neemt bijna alle aanbevelingen van de Jeugdzorgbrigade over. Het vindt het van groot belang dat de aanbevelingen ook daadwerkelijk worden uitgevoerd en zal de monitor die door de Jeugdzorgbrigade is opgezet dan ook voortzetten. De provincies hebben aangegeven dat

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

Blad

8

Kenmerk

DJB/APJB-2693579

VWS

zij ieder jaar in juni een speciale dag zullen organiseren, waarop zij de voortgang van de implementatie van de aanbevelingen presenteren.

4. Conclusie

Het kabinet is van mening dat het sturingsadvies van de heer Van Eijck, de uitkomsten van de Jong-overeenkomst en het eindrapport van de Jeugdzorgbrigade vele waardevolle aangrijpingspunten bieden voor verdere kwaliteitsverbetering in het jeugdbeleid. Het laat ook zien dat samenwerking tussen overheden en instellingen loont. Het kabinet is ervan overtuigd dat het samen met alle betrokken partijen een belangrijke bijdrage kan en moet leveren aan het voorkomen dat kinderen tussen wal en schip vallen. Het is immers van groot belang dat alle kinderen - ongeacht hun mogelijke bijzondere omstandigheden zoals sociaal-economische omstandigheden of sociaal-culturele afstand tot de maatschappij - op maat tijdig en adequaat worden ondersteund zodat hun ontwikkelingskansen optimaal zijn.

Mede namens de Ministers van Bestuurlijke Vernieuwing en Koninkrijksrelaties, Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, Financiën, Justitie, Onderwijs Cultuur en Wetenschap, Sociale Zaken en Werkgelegenheid, Volkshuisvesting Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, voor Vreemdelingenzaken en Integratie,

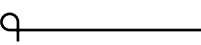
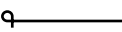
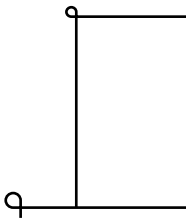
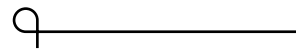
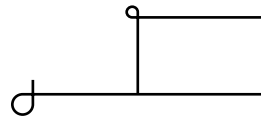
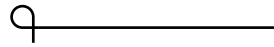
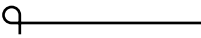
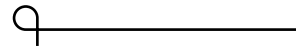
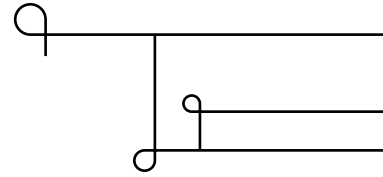
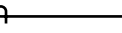
*de Staatssecretaris van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport,*

drs. Clémence Ross-van Dorp

Inhoud

	pagina
Voortgangsrapportage Operatie Jong juni 2006	13
Kabinetsreactie op Koersen op het kind en Gemeentelijke regie in de jeugdketen juni 2006	29
Kabinetsreactie op het eindrapport van de jeugdzorgbrigade juni 2006	45

Voortgangsrapportage Operatie Jong juni 2006

Het kabinet informeert de Tweede Kamer jaarlijks rond mei over de voortgang van Operatie Jong. Voor u ligt de tweede voortgangsrapportage, waarin de voortgang wordt geschetst op het terrein van de 12 thema's van de jeugdagenda van Operatie Jong en de versnelde aanpak van knelpunten op het terrein van het jeugdbeleid waarover het kabinet de Tweede Kamer in november 2005 heeft geïnformeerd (Tweede Kamer, 2005-2006, 29284, nr 14). Deze laatste brief zal in de voortgangsrapportage verder worden aangeduid als 'de versnellingenbrief'. Om de voortgangsrapportage ook goed toegankelijk te maken voor diegenen die geen (uitgebreide) kennis hebben over Operatie Jong, wordt telkens kort gememoreerd waarom de beschreven acties in werking zijn gezet. Eerdere notities en nadere informatie is te vinden op de website www.operatie-jong.nl.

De basis voor een goede ontwikkeling

De basis voor een goede ontwikkeling van jeugdigen ligt thuis. Daar waar ouders er niet meer alleen of met hun omgeving uitkomen, moet de overheid de helpende hand bieden.

De gemeenten zijn hiervoor in eerste instantie verantwoordelijk. Met het thema **GEMEENTELIJKE TAKEN, BEVOEGDHEDEN EN VERANTWOORDELIJKHEDEN** worden de gemeenten door het Rijk hierin ondersteund.

De resultaten daarvan zijn onder andere te vinden op de website www.invoeringwmo.nl, onder het prestatieveld 2 'op preventie gerichte ondersteuning van jeugdigen met problemen met opgroepen en van ouders met problemen met opvoeden'. Deze producten zijn onderdeel van de zogenaamde 'gereedchapskist' voor gemeenten die in het kader van de WMO samengesteld worden. Het betreft een aantal door de VNG uitgebrachte handreikingen die door het Rijk zijn gefinancierd. De VNG organiseert in 2006 in aanvulling hierop diverse workshops voor gemeenten. Verder betreft het de inzet van de impuls opvoed- en gezinsondersteuning: vijftig gemeenten ontvangen in de periode 2004-2007 €34,5 miljoen, met als doel het vergroten van het bereik van risicogezinnen en jeugdigen en het verkrijgen van meer inzicht in de effectiviteit van de gehanteerde interventies en methoden. Alle gemeenten ontvangen met ingang van 1 januari 2006 via de tijdelijke Regeling specifieke uitkering jeugdgezondheidszorg €50 per elk nieuwgeboren kind voor beter algemeen preventief jeugdbeleid. Het kabinet adviseert gemeenten dit geld te gebruiken voor effectieve methoden van opvoedondersteuning. Met de totale impuls is €10 miljoen gemoeid. Deze middelen zijn ter beschikking gesteld naar aanleiding van de motie Verhagen (Tweede Kamer 2004-2005, 30300, nr 9).

Helaas is het zo dat vrijwillige ondersteuning voor bepaalde situaties niet meer toereikend is en dat **JEUGDBESCHERMINGSMATREGELEN** getroffen moeten worden. Dat is het geval als kinderen niet langer onbedreigd kunnen opgroeien bij hun ouders en hulp niet vrijwillig aanvaard wordt. In de versnellingenbrief zijn een aantal acties opgenomen die het mogelijk maken eerder, sneller en beter in te grijpen in zulke situaties. De acties worden binnen het programma Beter Beschermd opgepakt.

Eerder:

De gronden voor de OTS zullen zo worden aangepast, dat deze maatregel ook voor 'lichte' zaken kan worden gevraagd. Bovendien wordt gewerkt aan een bevoegdheid voor het bureau jeugdzorg om de schriftelijke aanwijzing (zoals het volgen van een opvoedcursus) ter bekrachtiging aan de rechter voor te leggen zodat de rechter desgewenst hieraan een civiel dwangmiddel (dwangsom of lijfswang) kan verbinden. Het wetsvoorstel waarin deze mogelijkheden zijn opgenomen is in juni gereed voor formele consultatie. In oktober zal het, naar verwachting, voor advies kunnen worden gezonden naar de Raad van State.

Sneller:

Als duidelijk is dat vrijwillige hulpverlening niet volstaat, is het voor de duidelijkheid naar kind en gezin en voor het opgang brengen van de noodzakelijke hulp van belang dat een jeugdbeschermingsmaatregel snel wordt opgelegd. Op 1 april jl. zijn zes proefprojecten van start gegaan om de ketensamenwerking zo te organiseren dat besluitvorming over inzet van kindbescherming in beginsel binnen één week zal plaatsvinden. Om de samenwerking tussen de Raad voor de Kinderbescherming, BJZ en de kinderrechter efficiënter te maken worden meerdere initiatieven genomen. Zo zullen doublures in onderzoek moeten worden voorkomen, wordt de informatie op een gemakkelijke manier uitgewisseld en zal de kinderrechter een dossier moeten ontvangen waarin precies de zaken zitten die nodig zijn voor de beoordeling.

Landelijke evaluatie zal uitwijzen in hoeverre de resultaten eind van dit jaar zijn bereikt.

Het ligt in de bedoeling vervolgens een landelijke doorlooptijd vast te stellen.

Beter:

Is eenmaal besloten tot inzet van een kindbeschermingsmaatregel dan zal de (gezins)voogdijwerker zijn of haar taak zo professioneel uitvoeren dat de inzet tot positieve resultaten leidt. Voor de uitvoering van gezinsvoogdij is een nieuwe werkwijze ontwikkeld die in de loop van 2007 en 2008 wordt ingevoerd zodat alle werkers deze vanaf eind 2008 kunnen toepassen. Eenzelfde professionele werkwijze wordt ontwikkeld voor de uitvoering van de voogdij. Voor de toename in capaciteit van de jeugdbescherming is vanaf 2006 structureel €5,5 miljoen via de doeluitkering aan de provincies extra beschikbaar. In de versnellingsbrief staat reeds aangekondigd dat het kabinet dit bedrag beschikbaar stelt.

School en vrije tijd

Het thema **SAMENHANG IN VOORZIENINGEN 0-12 JAAR** beoogt een betere aansluiting tussen de voorzieningen (kinderopvang, onderwijs en welzijn, cultuur en sport) tot stand te brengen.

Vorig jaar meldde het kabinet in de voortgangsrapportage Operatie Jong dat er meer dan 7.500 overblijfkrachten waren opgeleid met de subsidie die in het kader van dit thema ter beschikking is gesteld, nu is dat aantal met ongeveer drieduizend gestegen naar ruim 10.500. Daarnaast is voor verdere verbetering van de tussenschoolse opvang vanaf 2006 structureel €30 miljoen beschikbaar.

Deze middelen kunnen bijvoorbeeld ingezet worden voor het aanstellen van een overblijf-coördinator of de personele uitvoering van tussenschoolse opvang. De verantwoordelijkheid voor tussenschoolse opvang wordt per augustus 2006 bij de schoolbesturen gelegd via een wetswijziging van de Wet op het Primair Onderwijs. Ouders krijgen (bij monde van de medezeggenschapsraad) instemmingsrecht over de wijze waarop de tussenschoolse opvang wordt georganiseerd.

Om de informatie over de verschillende regelingen die er bestaan voor 0-12 jarigen meer toegankelijk te maken is inmiddels de derde nieuwsbrief 'Samenhang in voorzieningen 0-12 jarigen' uitgebracht. Voor het creëren van combinatiefuncties heeft een landelijke stuurgroep onder regie van SZW advies gegeven over arbeidsvoorwaarden en opleidingsstelsel met betrekking tot de combinatiefuncties. Combinatiefuncties maken het mogelijk functies als klasse- of onderwijs-assistent, medewerker buitenschoolse opvang of peuterspeelzaalleidster te combineren in één functie. In het kader van het programma Dagarrangementen & Combinatiefuncties is €100 mln. subsidie beschikbaar gesteld uit de Algemene middelen, voor het stimuleren van dagarrangementen/brede scholen en het creëren van combinatiefuncties. Tot en met 31 maart 2006 hebben (deel)gemeenten en provincies hiertoe projectaanvragen kunnen indienen. Toegekende projecten kunnen lopen tot en met juli 2008. Het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid zijn betrokken bij het programma.

De motie Van Aartsen/Bos is gericht op een betere aansluiting tussen de schooltijden en de voor- en naschoolse opvang. Bij de uitwerking is de vraag van ouders leidend: indien zij een goede aansluiting wensen, wordt de school verantwoordelijk om dit te (laten) organiseren. Voor- en naschoolse opvang valt onder de Wet kinderopvang, de kwaliteit van de voor- en naschoolse opvang is geregeld via deze Wet. OCW en SZW hebben hiervoor samen, in overleg met onderwijs- en opvangorganisaties, een stappenplan uitgewerkt. Over de nadere invulling van de motie is de Tweede Kamer eind april 2006 geïnformeerd (Tweede Kamer 2005-2006, 30300 VIII, nr. 226).

Om de samenwerking tussen brede scholen en bibliotheken een impuls te geven is het Casanova-project opgestart. Uit dit project is een aantal instrumenten voortgekomen (zoals bijv. het 'Casanova Klaverblad') dat bibliotheken helpt bij de totstandkoming van samenwerking met de brede school. Het project loopt nog tot de zomer en de nadruk ligt nu op het verspreiden van kennis en ervaring.

Vanaf 2005 kunnen gemeenten een financiële bijdrage van het Rijk ontvangen voor arrangementen van sportieve of bewegingsactiviteiten voor jongeren die voortkomen uit een samenwerking tussen buurt-, onderwijs- en sportorganisaties (BOS). Met ingang van februari 2006 is de regeling aangepast en hebben gemeenten tot 1 april 2006 aanvragen kunnen indienen voor co-financiering (50%-50%) van hun projecten. Meerdere projecten per gebied mochten worden aangevraagd. De uiterlijke einddatum voor een BOS-project is 31 december 2011. Inmiddels worden 165 BOS-trajecten uitgevoerd in 78 gemeenten. De effecten die met deze maatregelen bereikt zijn, worden pas later bekend aangezien de eerste projecten in de loop van 2005 zijn gestart.

Voor 2006 en 2007 is door het kabinet €46 miljoen extra beschikbaar gesteld voor de huisvesting van brede scholen en het meer multifunctioneel maken van sportaccommodaties. Middelen van de ministeries van OCW en VWS zijn hiervoor samengevoegd in één regeling. Met deze middelen kunnen schoolgebouwen worden aangepast zodat deze beter aansluiten bij de samenwerking die de brede schoolpartners beogen en gelijktijdig krijgen sportaccommodaties rond scholen en buurten een kwaliteitsimpuls. Samen met de BOS-regeling levert deze regeling een bijdrage aan de doelstellingen van de Alliantie "School en Sport samen sterker". Deze Alliantie, waarin de ministeries van OCW en VWS alsmede NOC*NSF participeren, heeft als doel het bereiken van levenlang sporten en bewegen van jongeren. Hiervoor wordt de samenwerking tussen scholen en sportorganisaties gestimuleerd.

De ontwikkeling van de brede scholen is in kaart gebracht in het 'Jaarbericht brede scholen 2005' dat in november 2005 is verschenen. Om de mogelijkheden van brede scholen onder de aandacht van gemeenten, scholen, ouders en kinderen te brengen en kennis en ervaringen te delen is een Campagne Brede School gestart. In maart 2006 is de 'Brede Krant' uitgekomen met daarin artikelen over samenwerking en samenhang en in april is de prijsvraag 'hoe breed is jouw school?' uitgeschreven. Ook is in april de vierde landelijke conferentie 'brede school georganiseerd'.

Jeugdigen brengen veel tijd door in de openbare ruimte. Toch is die openbare ruimte niet altijd goed op jeugdigen ingericht. In het kader van het thema [JEUGD EN FYSIEKE RUIMTE](#) zijn hiervoor initiatieven ontwikkeld om de situatie te verbeteren. In nauwe samenwerking met het netwerk Child Friendly Cities is hiervoor een aantal activiteiten ontwikkeld. Op dit moment wordt de laatste hand gelegd aan de totstandkoming van het handboek speelruimtebeleid. Dit handboek dient als instrument om gemeenten te ondersteunen bij het ontwikkelen van een integraal speelruimtebeleid. Dit handboek zal in augustus/september verschijnen en aan alle gemeenten worden verstrekt. Daarnaast is de afgelopen tijd een prijsvraag voor gemeenten uitgeschreven voor meest "kindvriendelijke projecten". Deze prijsvraag was een groot succes met veel goede inzendingen. Bij de uitreiking van de prijzen medio juni wordt tevens de bundel "kindvriendelijke initiatieven" gepresenteerd. Deze bundel bevat naast alle be kroonde projecten ook voorbeelden uit het Innovatieprogramma Stedelijke Vernieuwing (IPSV) van VROM en de tijdelijke stimuleringsregeling buurt, onderwijs en sport (BOS) van VWS. Deze bundel moet gemeenten inspireren bij hun ontwikkeling van lokaal speelruimtebeleid.

In gesprekken die het ministerie van VROM met gemeenten heeft zal, daar waar het openbare ruimte betreft, specifiek aandacht aan speelruimte voor jongeren worden gegeven. Tenslotte heeft de Minister van VROM in april jl. in een beleidsbrief aan de colleges van Burgemeester en Wethouders van alle gemeenten gevraagd om een bijdrage te leveren aan het beschikbaar zijn van voldoende en goede buitenspeelruimte. Uw Kamer heeft een afschrift van deze brief ontvangen (Tweede Kamer 2005-2006, 28996, nr 10).

In de versnellingsbrief heeft het kabinet uw Kamer geïnformeerd over het voornemen te komen tot het programma **MEEDOEN ALLOCHTONE JEUGD DOOR SPORT**. In de periode 2006-2010 worden vijfhonderd sportverenigingen en sportscholen ingezet ten behoeve van preventief jeugdbeleid en worden. Daarvan worden vijftig sportverenigingen en sportscholen ingezet ten behoeve van jeugdzorg en reïntegratie. De elf gemeenten met het hoogste aantal niet-westerse allochtonen en negen sportbonden zijn geselecteerd om het programma uit te voeren.

Bewust wordt het aantal beperkt gehouden om de middelen niet te zeer te versnipperen. Bij de zorgtrajecten wordt een programmamanager ingezet om de verbinding te leggen tussen gemeenten, bonden en jeugdzorginstellingen.

De Staatssecretaris van VWS en de Minister van V&I maken prestatieafspraken met de geselecteerde gemeenten en sportbonden. In de afspraken wordt samenwerking tussen de partijen geëist: gemeenten en sportbonden selecteren samen de sportverenigingen en sportscholen die aan het programma gaan meedoen en bepalen samen de aanpak op lokaal niveau. De gemeenten en sportbonden bepalen verder zelf hoe de gemaakte prestatieafspraken gerealiseerd zullen worden: voor de aanpak op lokaal niveau bestaat geen blauwdruk. Wel geeft het Rijk een aantal succes- en faalfactoren uit eerdere projecten en gesprekken met experts mee. Aan het eind van het programma zullen de gemeenten en sportbonden op de resultaten worden afgerekend.

Op naar een zelfstandig bestaan

Een kernpunt van Operatie Jong is het verbeteren van de samenwerking tussen onderwijs en zorg om problemen bij jeugdigen te voorkomen danwel op te lossen en ze een goede schoolcarrière te laten doorlopen. Het kabinet heeft Uw Kamer in november 2004 in het kader van Operatie Jong geïnformeerd over het belang om de afstemming op uitvoerend niveau vorm te geven met een beperkt aantal netwerken rondom de school met heldere verantwoordelijkheden voor de verschillende onderdelen voor de keten én voor het resultaat van de keten als totaal (Tweede Kamer 2004-2005, 29284, nr 5). Juist dit punt wordt in het thema **ZORG IN EN OM DE SCHOOL** (ZioS) opgepakt.

In 2005 is de tweede LCOJ-monitor in het primair, voortgezet en beroepsonderwijs naar de samenwerking tussen het onderwijs en externe instellingen uitgevoerd. Voor het primair onderwijs zien we een enorme stijging van het aantal zorgadviesteams (ZAT's), de interdisciplinaire teams waarin zorgverleners in en om de school in samenwerken. Had in 2003 nog 20% van de PO-scholen een ZAT, in 2005 is dat aantal opgelopen tot 63%. Veelal zijn deze georganiseerd op het niveau van WeerSamenNaarSchool-Verband. Dat betekent dat ruim 5000 scholen voor primair onderwijs over een ZAT beschikken. En ook het voortgezet onderwijs, waar het ZAT al stevig geworteld is (vorig jaar had 89% van de vo-scholen al een ZAT), laat een verdere stijging zien: daar heeft nu 91% van de scholen al een ZAT. De BVE-sector tenslotte laat ook een positieve ontwikkeling zien: daar zien we een stijging van 43% in 2004 naar 65% in 2005. Dit betreft ZAT's veelal georganiseerd in servicecentra en trajectbureaus.

Scholen, samenwerkingsverbanden, gemeenten en provincies zijn in het algemeen onveranderd positief over de resultaten die de ZAT's boeken. Uit de monitor die in het voortgezet onderwijs is uitgevoerd blijkt dat een ruime meerderheid van de samenwerkingsverbanden voortgezet onderwijs (80%) van mening is dat ingebrachte leerlingen door de zorgadviesteams over het algemeen (zeer) adequaat en doeltreffend geholpen worden. De meerderheid van de gemeenten vindt dat er adequaat en doeltreffend gehandeld wordt. De scholen oordelen zelf ook positief en rapporteren dat er in vergelijking met 2004 meer resultaat wordt geboekt op drie gebieden: sneller mobiliseren van begeleiding of hulp, samenwerking met externe instellingen en vermindering van voortijdig schoolverlaten. Op een aantal scholengemeenschappen zien we al een zeer sterke reductie van het aantal voortijdig schoolverlaters als direct gevolg van de aanpak van goed werkende zorgadviesteams. Maar ook wijst de praktijk inmiddels de preventieve werking er van uit: er worden daadwerkelijk eerder problemen worden gesignaleerd en sneller passende hulp geboden door een effectieve zorgafstemming.

Vanuit de monitor, literatuur en de regionale activiteiten is in het project ZioS voortgezet onderwijs een kwaliteitsmodel voor ZAT's ontwikkeld. Het kwaliteitsmodel ondersteunt de betrokken partijen bij de inrichting en vormgeving en het functioneren van de ZAT's en heeft als doel kwaliteitsverbetering van de multidisciplinaire samenwerking. Eind 2006 komt er voor het primair onderwijs en voor het beroepsonderwijs een 'referentie-' of kwaliteitsmodel' voor de zorgadviesteams dat ook de prestaties, inzet en taken partijen, coördinatie en regievoering voor de samenwerking van het onderwijs met de andere organisaties omvat.

Vooraf de bestuurlijke afspraken over de feitelijke inzet en capaciteit in de ZAT's vragen aandacht. Daarbij zijn met name de inzet van het maatschappelijk werk en de jeugdgezondheidszorg een belangrijk aandachtspunt. In 2006 ligt in alle regio's, naast het vergroten van het aantal zorgadviesteams en het ondersteunen van bestuurlijk sluitende afspraken tussen provincies, gemeenten en schoolbesturen, de nadruk op het verder professionaliseren van deze samenwerking tussen de verschillende partijen, zodat er een sluitend en kwalitatief zorgnetwerk rondom alle scholen wordt gerealiseerd.

Om versneld een aantal concrete resultaten op het thema **ZORG IN EN OM DE SCHOOL** te boeken is door het kabinet besloten dat in 2006 en 2007 op basis van de tot nu toe behaalde resultaten in ZioS op kleine schaal met twee keer €2 miljoen in de onderwijssectoren PO, VO en BVE wordt geëxperimenteerd met een kwaliteitsimpuls. Uw Kamer is daar eerder over geïnformeerd in de versnellingsbrief. Dit gebeurt enerzijds door de uitvoerende regie van het ZAT stevig te verankeren, anderzijds door in te zetten op deskundigheidsbevordering van leden van het ZAT en van leerkrachten en docenten zodat zij beter in staat zijn om problemen te signaleren en deze tijdig naar het ZAT kunnen geleiden. In 21 pilotlocaties met succesvolle ZAT's wordt de komende twee jaar gewerkt aan deze werkwijze. In de versnellingsbrief is onder andere aangegeven dat Bureau Jeugdzorg met deze werkwijze zo nodig direct een indicatie kan stellen voor professionele hulp.

Bijzondere aandacht zal dan ook uitgaan naar de mogelijkheden van het benutten van de informatie uit het ZAT voor de indicatiestelling voor Jeugdzorg.

In dit programma worden ook de mogelijkheden voor het gebruik van de 'Strengths and Difficulties Questionnaire' (SDQ) voor het onderwijs onderzocht. De SDQ is een screeningsinstrument om het psychisch welbevinden van kinderen en jongeren te onderzoeken. Op deze manier wordt een link gelegd tussen het thema Zorg in en om de school en het thema Vroegsignalering.

Deze kwaliteitsimpuls zal in 2008 landelijk worden gemaakt wanneer de resultaten uit de experimenten zichtbaar zijn geworden en bekend is voor welke aanpak precies kan worden gekozen.

Tussen school en arbeidsmarkt bevindt zich een snijvlak, waar samenwerking noodzakelijk is om te zorgen voor soepele overgangen. Met het thema **MAXIMALISEREN MAATSCHAPPELIJK RENDEMENT VAN HET ONDERWIJS**, dat gezamenlijk door OCW en SZW wordt aangepakt, worden voortijdig schoolverlaten en jeugdwerkloosheid in samenhang benaderd. Het afgelopen jaar is er belangrijke vooruitgang geboekt op dit thema. De inspanningen van de afgelopen jaren beginnen nu ook in kwantitatieve zin zichtbaar te worden; het aantal voortijdige schoolverlaters neemt voor het eerst af. Vorig jaar meldde het kabinet in de voortgangsrapportage Operatie Jong dat ruim 10.000 jeugdigen zijn geplaatst in een extra jeugd baan, nu zijn in het totaal ruim 25.000 extra jeugd banen gecreëerd.

In november 2005 is er een brief naar uw Kamer gestuurd (Kamerstuk 2005-2006, 26695, nr. 26) waarin de aanpak van voortijdig schoolverlaten (VSV) voor de toekomst uiteengezet is. Er is inmiddels een projectdirectie VSV opgericht binnen het ministerie van OCW om die plannen ten uitvoer te brengen. Er is dit jaar een eerste daling te zien in de Sardes cijfers van het aantal voortijdige schoolverlaters. In het teljaar 2003-2004 waren er nog 63.914 nieuwe voortijdige schoolverlaters, in het teljaar 2004-2005 is dat afgenomen naar 56.963, een daling van ongeveer 10%. Maar die daling is nog niet genoeg en er is een extra versnelling nodig om de doelstellingen voor 2010 te halen (50 % minder voortijdige schoolverlaters ten opzichte van 2002). Daarom is er op 28 april 2006 een perspectievennota aan uw kamer gezonden met daarin een uitgewerkt perspectief om de schooluitval op korte en langere termijn sterk terug te dringen (Tweede Kamer 2005-2006, 26695, nr. 32). Het perspectief in die nota en het pakket aan maatregelen dat daarbij hoort, is tot stand gekomen op basis van gesprekken, praktijkvoorbeelden (aanvullende) onderzoeken, adviezen en nadere analyses. Dit heeft ook een groot aantal good practices en quick wins opgeleverd, die landelijk verspreid worden om de succes die er zijn op grotere schaal mogelijk te maken.

In hoofdlijnen richt de perspectieven nota zicht op vier onderdelen:

- het probleem van voortijdig schoolverlaten bij de bron aanpakken;
- de overgangen in leerloopbanen van kinderen zo soepel mogelijk maken;
- de leerplicht goed handhaven en te verlengen;
- de (werk)praktijk te erkennen als leermeester.

Als leerlingen dan toch voortijdig stoppen met school, dan wordt de aandacht daarna ten eerste gericht op de jongeren zonder vast werk. Op basis van individueel maatwerk worden deze jongeren terug naar school geleid, of naar werk, of een combinatie van beide. Voortijdige schoolverlaters die wel vast werk hebben, worden onder het motto 'meebewegen' in hun werkomgeving alsnog gestimuleerd een (start)kwalificatie te halen.

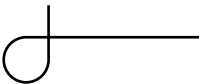
Op het gebied van extra jeugdbanen is er succes behaald door de Taskforce Jeugdwerkloosheid, ingesteld door OCW en SZW gezamenlijk. Toen de Taskforce Jeugdwerkloosheid van start ging stonden zo'n 65.000 jongeren als werkzoekend ingeschreven bij de Centra voor Werk en Inkomen. Uit de laatste cijfers blijkt dat aantal gedaald tot net onder de 40.000. Dat betekent dat dankzij de inzet van CWI jongerenadviseurs, de MKB actieteams, gemeenten en werkgevers de Taskforce er tot nu toe voor heeft kunnen zorgen dat 25.575 extra jongeren een jeugdbaai hebben gevonden. De doelstelling voor 2005 lag 22.500 extra jeugdbanen. De Taskforce ligt dus goed op schema om haar doelstelling te halen.

Op het recht pad ....komen en blijven

Uit criminaliteitscijfers is gebleken dat jongeren van Marokkaanse herkomst zijn oververtegenwoordigd. Deze oververtegenwoordiging is niet wenselijk en staat integratie van de hele doelgroep in de weg. In de versnellingsbrief is daarom aangekondigd dat de Minister van Justitie met de G4 (Amsterdam, Rotterdam, Utrecht en Den Haag) afspraken zal maken over de aanpak van deze problematiek om te komen tot [MAATWERK IN DE AANPAK VAN ALLOCHTONE CRIMINELE JONGEREN](#). Hierbij wordt de systematiek van de GSB-III gevolgd. De G4 maken een aanvulling op hun meerjaren ontwikkelingsprogramma (MOP) waarin zij aangeven wat hun doelstellingen en ambities zijn en hoe zij die verwachten te bereiken. Hiervoor is in 2006 en 2007 jaarlijks €5 miljoen beschikbaar en daarna jaarlijks €6 miljoen.

De plannen van de G4 richten zich op effectiviteitsverhoging op het voorkomen van criminele loopbanen bij Marokkaanse jongeren. Dit wordt bereikt door het uitbreiden van de begeleidingstrajecten in aanvulling op de afdoening door Justitie. In juli 2006 wordt de voorbereidende fase afgesloten en de te bereiken prestaties vastgelegd in een uitvoeringsbesluit. De extra middelen aan de gemeenten worden beschikbaar gesteld via de brede doeluitkering Sociaal Integratie en Veiligheid (BDU SIV).

Bij het thema [JEUDECRIMINALITEIT](#) zet het kabinet met name in op nazorg: de zorg die na afloop van een strafrechtelijke interventie wordt opgestart danwel wordt voortgezet. Het kabinet streeft ernaar dat alle jeugdigen die een justitiële jeugdinrichting verlaten passende nazorg aangeboden krijgen. Een jeugdige die een justitiële jeugdinrichting verlaat moet onderwijs en zorg kunnen ontvangen in de gemeente waar deze jeugdige zich gaat vestigen. Met het Projectbureau aansluiting nazorg van het Gevangeniswezen en het Match/Work-Wise nazorgproject Ketenmanagement wordt gekeken wat de beste werkwijze is als het gaat om een specifiek op de jeugdige gericht aansluitingstraject.

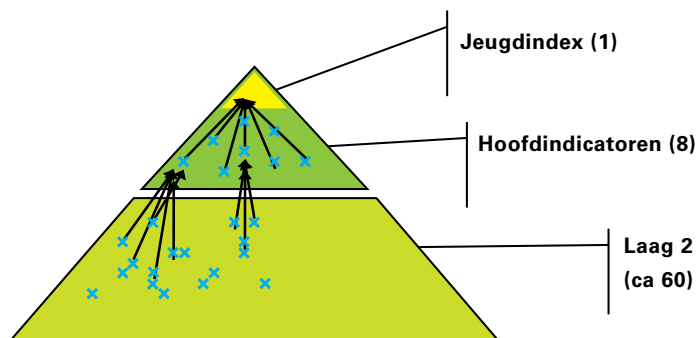
Ten aanzien van de vraag wie waarvoor verantwoordelijk is bij het bieden van nazorg zijn in samenwerking met de uitvoeringsorganisaties de huidige regelgeving, convenanten en protocollen op dit gebied bekeken en knelpunten daarin geïnventariseerd. In juli dit jaar zal er aan de hand hiervan een nieuw verantwoordelijkheidskader zijn gerealiseerd.

Soms is een vrijblijvend karakter van nazorg ongewenst. Daarom zal er door middel van voorlichting over de mogelijkheden bij alle relevante partners gestimuleerd worden dat (jeugd)reclassering/nazorg waar mogelijk als een (bijzondere) voorwaarde in een voorwaardelijke gedeelte van een straf wordt opgelegd.

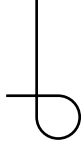
Kennisinfrastructuur

Voor goed jeugdbeleid is een goede kennisinfrastructuur voor alle betrokken overheden en partijen noodzakelijk. Het gaat dan om gesystematiseerde kennis van de jeugdigen in Nederland, om goede uitwisseling van gesignaleerde risico's en om kennis over effectieve methodieken om problemen van jeugdigen aan te pakken.

Vanuit het thema **JEUGDMONITOR** zorgt het kabinet ervoor dat in 2007 één landelijke jeugdmonitor operationeel is. Deze zal een goed samenhangend beeld bieden over de toestand van de jeugd om overheden en partijen van relevante beleidsinformatie te voorzien. De jeugdmonitor krijgt een piramidale opbouw van gegevens:

De top van de piramide wordt gevormd door de jeugdindex: één getal waarin de staat van de jeugd wordt weergegeven. Deze index wordt samengesteld uit 8 hoofdindicatoren uit de domeinen omgeving, gezondheid en welzijn, criminaliteit, onderwijs en arbeid. Op hun beurt zijn de 8 hoofdindicatoren weer samengesteld uit circa 60 indicatoren.

Op deze wijze wordt gekomen tot een samenhangend beeld van de toestand van de jeugd in Nederland. Het Centraal Bureau voor de Statistiek zal ten behoeve van de jeugdmonitor de benodigde data verzamelen, controleren en uiteindelijk op de website plaatsen. De definitieve opdracht om te komen tot een jeugdmonitor zal rond de zomer aan het CBS verstrekt worden. Tijdens de bijeenkomst waarin de opdracht wordt ondertekend zullen ook meerjarige samenwerkingsafspraken met betrekking tot de jeugdmonitor ondertekend worden door de betrokken ministeries. Dit betreft de ministeries van VWS, OCW, Justitie en SZW. Overigens vertoont de jeugdmonitor parallellen met de zorgbalans. Wel gaat het laatste document ook in op de werking van het gezondheidssysteem. Bij de jeugdmonitor zal in de tweede helft van dit jaar worden gezien of een dergelijke uitbreiding daar ook zal plaatsvinden.

In de versnellingsbrief heeft het kabinet uw Kamer geïnformeerd over de [VERSNELDE INVOERING VAN HET ELEKTRONISCH KINDDOSSIER IN DE JEUGDGEZONDHEIDSPRG](#). Eind april heb ik uw Kamer geïnformeerd over de stand van zaken hieromtrent (Tweede Kamer 2005-2006, 29284 en 30300 XVI, nr 19). In deze brief heb ik aangegeven dat ik er op dit moment van uitga dat het haalbaar is dat op 1 januari 2007 het gemeenschappelijke registratiesysteem voor jeugdgezondheidszorg-organisaties beschikbaar is. Het jaar 2007 is dan het implementatiejaar op lokaal niveau. Alle kinderen krijgen vanaf 1 januari 2008 een elektronisch kinddossier-jeugdgezondheidszorg in het gemeenschappelijk registratiesysteem.

Via het thema [REGISTRATIE EN INFORMATIE-UITWISSELING](#) wordt de landelijke verwijsindex ontwikkeld. De verwijsindex biedt instellingen in de brede zorgketen, zoals (jeugd)zorg, onderwijs en justitiële instellingen, adequate en actuele informatie over collega-instellingen die met eenzelfde risico-jeugdige aan de slag zijn, danwel een risico bij een jongere signaleren. Voor de totstandkoming van deze verwijsindex wordt nauw samengewerkt met de gemeenten Helmond, Hengelo/Enschede, Leeuwarden en Rotterdam, die al ervaring hebben met een gelijksoortig werkend informatie-systeem.

Een belangrijk uitgangspunt bij het ontwikkelen van de verwijsindex is dat het systeem de lokale werkwijze ondersteunt en daarom wordt ingericht op de lokale wijze van samenwerking. Het is een landelijke ICT-toepassing die de koppeling van decentrale systemen mogelijk maakt. Bovengemeentelijke uitwisseling is belangrijk omdat de leefwereld van een jongere zich soms uitstrekt over meerdere gemeenten en het werkgebied van sommige instellingen zich uitstrekt over meerdere gemeenten. Ook maakt het mogelijk om jongeren in geval van verhuizing te volgen.

Om de verwijsindex snel tot stand te brengen heeft het kabinet €5 miljoen uitgetrokken, zoals eerder gemeld in de versnellingsbrief en verder toegelicht in de brief die op 5 december (Tweede Kamer 2005-2006, 29284, nr 16). Door de inzet van deze middelen is het mogelijk om in september/oktober 2006 de ICT-toepassing te realiseren. Het streven is om eind 2006/begin 2007 te beginnen met de introductie van de verwijsindex.

Naast het ter beschikking stellen van de ICT-toepassing zullen implementatiehulpmiddelen ter beschikking worden gesteld voor gemeenten, waarbij gedacht moet worden aan modellen voor een samenwerkingsconvenant of een privacyprotocol voor de verschillende sectoren. Vooruitlopend op de hierna genoemde landelijke [HELPDESK PRIVACY JEUGD EN GEZIN](#) wordt hierbij samengewerkt met de Helpdesk Privacy van het ministerie van Justitie.

Het College bescherming persoonsgegevens heeft gelet op de gevoelige aard van de voorgenomen gegevensverwerking interesse getoond voor de ontwikkeling van de verwijsindex. Het wil geïnformeerd worden op welke wijze invulling wordt gegeven aan de bescherming van privacybelangen en heeft zich beschikbaar gesteld voor overleg en advies.

Alleen een ICT-toepassing om gesignaleerde risico's uit te wisselen volstaat niet: het is ook van belang dat de instellingen evidence-based signaleringsinstrumenten gebruiken. In maart jongstleden heeft het kabinet Uw Kamer het rapport van de Inventgroep doen toekomen (Tweede Kamer 2005-2006, 29284, nr 18). Dit rapport is tot stand gekomen in het kader van het thema [VROEGSIGNALERING](#). In de aanbiedingsbrief bij het rapport staat onder meer aangegeven hoe de aanbevelingen van de Inventgroep verder worden uitgewerkt.

Juist de combinatie van enerzijds een intersectoraal breed signaleringssysteem in de vorm van de verwijsindex en anderzijds de inhoudelijke informatie in longitudinale elektronische kinddossiers in de jeugdgezondheidszorg, onderwijs en justitiële instellingen maakt een goede ondersteuning van jeugdigen en gezinnen mogelijk.

In de versnellingsbrief is geconstateerd dat registratie en signalering van problemen bij de jeugd bij te veel voorzieningen in de jeugdketen plaatsvindt. De beschikbare informatie wordt niet altijd uitgewisseld tussen betrokken partners omdat de benodigde infrastructuur en informatievoorziening ontbreken danwel omdat men zich beroept op het argument dat de privacy dit niet toestaat. Om deze reden hebben de betrokken departementen besloten uitvoeringsinstanties te ondersteunen bij de beantwoording van privacyvragen die zich voordoen en het verkennen van mogelijkheden in het kader van gegevensuitwisseling.

Daarbij wordt gedacht aan aanhaking bij de Helpdesk Privacy van het Ministerie van Justitie. Op deze manier ontstaat een kennisnetwerk op het gebied van privacy en jeugd, de landelijke [HELPDESK PRIVACY JEUGD EN GEZIN](#), en kunnen uitvoeringsinstanties worden ondersteund bij het verkennen van de mogelijkheden. Knelpunten kunnen worden geïnventariseerd en gesignaleerd. Daadwerkelijke belemmeringen in de (privacy)regelgeving kunnen gezamenlijk door de departementen worden aangepakt. De verschillende departementen werken in gezamenlijkheid aan een plan van aanpak zodat de inrichting en de voorbereidende werkzaamheden deze zomer kunnen aanvangen. In het najaar 2006 zal de implementatie van de landelijke Helpdesk Privacy Jeugd en Gezin plaatsvinden.

Jeugdigen en ouders moeten ervan op aan kunnen dat alleen aantoonbaar effectief bewezen interventies worden ingezet. Daarvoor is nodig dat 'evidence based' instrumenten ontwikkeld zijn en bekend zijn. Hier wordt aan gewerkt in het kader van het thema **KWALITEIT EN EFFECTIVITEIT VAN PROGRAMMA'S**. Het Kenniscentrum Jeugd (voorheen NIZW) gaat de kennis toegankelijk maken voor de sector. Bijvoorbeeld via de website www.jeugdinterventies.nl, die de komende tijd verder wordt gevuld. Op termijn moeten alle instrumenten, programma's en interventies te vinden zijn in een toegankelijke databank. Ze dienen gecategoriseerd te worden op basis van hun wetenschappelijk gehalte en bewezen effectiviteit. Voor deze beoordeling wordt dit jaar gewerkt aan een breed gedragen certificeringssysteem voor jeugdinterventies.

ZonMw is gevraagd om dit jaar een programma Jeugd op te stellen voor de periode 2007-2012. Aan de hand van bestaande studies en in overleg met experts en veldpartijen wordt inzichtelijk gemaakt waar binnen het jeugdveld een gebrek is aan 'evidence based' instrumenten en interventies. Op die specifieke gebieden wordt vervolgens onderzoek gestart. Dit richt zich onder meer op het toepasbaar maken van in het buitenland bewezen effectieve programma's en instrumenten voor de Nederlandse situatie, het ontwikkelen van nieuwe programma's en effectiviteitsonderzoek naar bestaande veelbelovende programma's die reeds in Nederland worden gebruikt.

Het eventueel wettelijk verplichten om alleen te werken met evidence based methoden is nog niet aan de orde: eerst moeten er voldoende methoden op hun effectiviteit zijn onderzocht. Voortuitlopend hierop is het uiteraard wel in het belang van jeugdigen en hun ouders dat al zoveel mogelijk met evidence based methoden wordt gewerkt. Het is de intentie van het kabinet om eind 2006 na het verschijnen van het door ZonMw opgestelde onderzoeks-programma met de medeoverheden en de belangrijkste (koepels van) veldpartijen af te spreken dat de komende jaren zoveel mogelijk wordt gewerkt met evidence based methoden.

Het Centrum Jeugdgezondheid is onderdeel van het RIVM en heeft als doel de kwaliteit van de jeugdgezondheidszorg en de jeugdgezondheid te verbeteren. Het Centrum ondersteunt de jeugdgezondheidszorg en de hierin werkzame professionals bij verdere uniformering, informatisering en professionalisering. Een belangrijk element hierbij is de ontwikkeling, actualisering en implementatie van standaarden richtlijnen en protocollen. In het kader van het VWS kennisprogramma jeugd stimuleert het Centrum de kennisontwikkeling voor de jeugdgezondheidszorg. Het Centrum leidt de ontwikkelde kennis richting de JGZ-professionals, kennis- en onderzoeksinstituten en andere organisaties. Het centrum is een vraagbaak voor het Basistakenpakket Jeugdgezondheidszorg, signaleert mogelijke knelpunten hierin en zet zich in voor de oplossing hiervan.

Opheffen van belemmeringen

In het thema **HARMONISERING INDICATIESTELLINGEN** wordt hard gewerkt aan verbetering op het terrein van de toegang tot geïndiceerde (jeugd)zorg en speciaal onderwijs. Voor jeugdigen die vanwege hun problematiek meerdere indicaties nodig hebben, worden enkelvoudige procedures en routes ontwikkeld met afspraken over eenduidige cliëntroute, informatie-uitwisseling, geharmoniseerde vragenlijsten en mandatering van diagnostiek. Indicatie-organen van speciaal onderwijs, jeugdzorg en AWBZ-zorg experimenteren met modellen en afspraken die ontwikkeld zijn vanuit de praktijk. Deze experimenten moeten leiden tot aanmerkelijke verbetering van de toegang tot deze indicaties, waardoor de jeugdige cliënt die aangewezen is op meerdere indicaties sneller en effectiever recht krijgt op zorg en onderwijs.

Op twee terreinen vinden experimenten plaats, namelijk op de combinatie jeugdzorg en speciaal onderwijs cluster IV en op de combinatie AWBZ-zorg en speciaal onderwijs cluster III. In verschillende regio's hebben de indicatie-organen de handen in elkaar geslagen, met elkaars werkwijze kennis gemaakt, en modellen en afspraken ontwikkeld. Deze modellen voor afstemming en afspraken voor samenwerking zorgen ervoor, dat de cliënt met minimale inspanning en maximale transparantie de indicaties krijgt toebedeeld.

De ministeries van OCW en VWS hebben regelmatig contact gehad met de landelijke kernspelers IPO, MO-groep, MEE, LCTI, WEC-raad, CIZ, ZN. Deze partijen ondersteunen het ingezette proces. Eind februari is overeenstemming over de richting van het traject bereikt. De genoemde kernspelers stemmen in met het opstellen van een landelijk raamwerk, waarin een aantal onderwerpen aan de orde komen. De gedachten gaan nu uit naar de volgende onderwerpen: een cliëntroute waarmee als het ware één front-office ontstaat, afspraken over informatie-uitwisseling, geharmoniseerde vragenlijsten, afspraken over het accepteren (en mandateren) van elkaars diagnostiek. Het aldus te ontwikkelen landelijk raamwerk zal afstemming en samenwerking tussen indicatie-stellers in het onderwijs, jeugdzorg en de AWBZ regelen.

In het landelijk raamwerk komt niet te staan hoe de regio's deze zaken exact moeten uitwerken, maar dat er afspraken over gemaakt moeten worden. Er zullen hierbij voorbeelden gegeven worden van mogelijke invullingen. De komende periode wordt gebruikt om de test- en toetsfase af te sluiten en opheldering te leveren over de exacte wijze van invulling van het landelijk raamwerk, zodat het in het najaar gereed is. Het kabinet wil het landelijk raamwerk dan met de genoemde kernspelers formeel bekrachtigen. In de periode daarna zullen de regionale partijen daadwerkelijk regionale afspraken maken over de exacte regionale invulling van het raamwerk.

De verbeteringen in het jeugdbeleid die met de resultaten van de Jong-thema's worden beoogd leiden ook tot een andere kijk op toezicht. In het thema **INTEGRAAL TOEZICHT JEUGDZAKEN** (ITJ) hebben vijf rijksinspecties op het terrein van jeugd in de afgelopen twee jaar gewerkt aan de realisatie van een integraal toezichtkader.

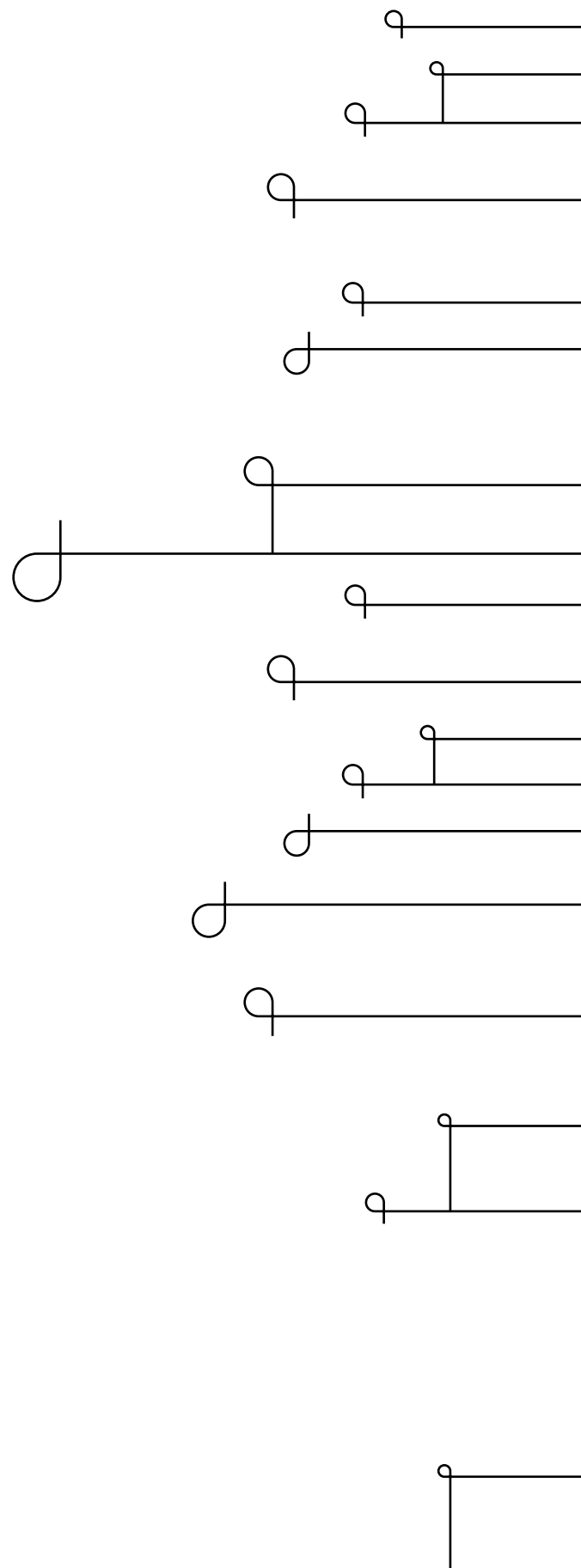
De samenwerkende inspecties zijn de Inspectie voor de Gezondheidszorg, Inspectie van het Onderwijs, Inspectie jeugdzorg, Inspectie Openbare Orde en Veiligheid en de Inspectie Werk en Inkomen. Het ITJ-project is in december 2005 geëvalueerd door het Ministerie van Financiën (CAD). De pilotgemeenten, enkele betrokken voorzieningen, inspectieleiding en ambtenaren van betrokken departementen zijn daarbij bevraagd. De algemene conclusie van deze evaluatie was dat de doelstellingen van het project ITJ goeddeels zijn behaald. Behalve dat er een toezichtkader is opgezet dat in vier pilots heeft bewezen redelijk te werken, is er vertrouwen van de betrokkenen in het maatschappelijk effect van deze aanpak op langere termijn.

Het ITJ-project heeft een aantal producten opgeleverd: het concept-toezichtkader jeugdzaken 0-23, de metarapportage voor het rijksbeleid en het werkplan 2006 waarin de bij ITJ betrokken inspecties hun gezamenlijke onderzoeksprogramma beschrijven. Het concept-toezichtskader jeugdzaken 0-23 is het resultaat van de test in vier pilotgemeenten: Almere, Utrecht, Venlo en Eindhoven. Eind 2005 is nog een finale test in de gemeente Heerlen uitgevoerd. Zowel op bestuurlijk als op uitvoerend niveau hebben de gemeenten – en vooral ook de lokaal opererende voorzieningen – de inspecties de gelegenheid geboden om de mogelijkheden en grenzen van deze nieuwe toezichtvorm te verkennen. Ook in de verdere ontwikkeling van ITJ hebben zij met hun feedback een bijdrage geleverd aan het eindresultaat. De bevindingen uit ITJ-onderzoeken zijn primair van betekenis voor het lokale niveau, maar niet alle geconstateerde problemen kunnen op dit niveau worden opgelost. In de zogenoemde metarapportage voor het rijksbeleid geven de inspecties aan welke bevindingen voor het jeugdbeleid op rijksniveau van belang zijn.

Het jaar 2006 vormt voor de inspecties een transitiejaar waarin de resultaten van het project binnen de samenwerkende inspecties worden geïncorporeerd en waarin zij de ITJ-werkwijze verder zullen doorontwikkelen. De thema's van de ITJ-onderzoeken in 2006 zijn onder meer jeugdprostitutie, agressie in en rond de school, overgewicht bij kinderen, kindermishandeling en voortijdig schoolverlaten. Bij deze onderzoeken wordt onder meer op basis van het risicomodel ITJ bepaald waar (in welke gemeente, wijk of regio) de onderzoeken worden uitgevoerd. Dit risicomodel is nu nog in ontwikkeling en zal vanaf 2007 – als ook de landelijke jeugdmonitor gereed is – de probleemgeoriënteerde aanpak van ITJ ondersteunen.

Integraal toezicht is niet alleen een succesvol resultaat van Operatie Jong, het sluit in haar visie en werkwijze ook aan bij de principes die in de rijksbrede Tweede Kaderstellende Visie op Toezicht zijn geformuleerd. Het kabinet wil de eenzijdige hiërarchische (verticale) en detaillistische wijze waarop toezicht en controle op uitvoeringsorganisaties (en decentrale overheden) wordt uitgeoefend, aanpassen. ITJ past binnen deze beleidsvisie. De ervaringen bij de pilotgemeenten laten zien dat het open toezichtkader van ITJ ruimte laat voor lokale inkleuring en dat betrokken partijen zich door onze situationele aanpak voelen uitgedaagd om oplossingen en verbeteringen op maat te formuleren.

Doel van de samenwerkende inspecties was vanaf het begin om de maatschappelijke effecten van de jeugdketen te vergroten. Dat geldt ook voor het toezicht. Het ITJ-project laat zien dat de integrale werkwijze effectiever is bij de aanpak van maatschappelijke problemen, dan wanneer de toezichthouder 'verkokerd' opereert. Integraal toezicht is daarom een aanvulling op sectoraal toezicht, dat vooral naar prestaties van afzonderlijke voorzieningen kijkt. Ondanks het gegeven dat effectiviteit bij ITJ voorop staat vormt de maatschappelijke druk op een zo efficiënt mogelijke uitvoering van toezicht en op het minimaliseren van de toezichtlast bij voorzieningen voor de inspecties een belangrijk aandachtspunt.

Kabinetsreactie op Koersen op het kind en Gemeentelijke regie in de jeugdketen juni 2006

Deze notitie dient als toelichting bij de reactie van het kabinet op het sturingsadvies Koersen op het kind van de Commissaris Jeugd- en jongerenbeleid, de heer S.R.A. van Eijck, en op de door Berenschot opgestelde eindrapportage Jong-overeenkomst Gemeentelijke regie in de jeugdketen. In deze notitie worden tevens de aanbevelingen betrokken die de Jeugdzorgbrigade in haar eindrapport doet met betrekking tot de wenselijkheid van een stelselwijziging in de jeugdzorg.

1 Visie kabinet: waarom het sturingsadvies en de Jong-overeenkomst

In het regeerakkoord is afgesproken intensiever invulling te geven aan het jeugdbeleid. Het kabinet is met Operatie Jong gestart om hier een stevige impuls aan te geven. In de notitie Operatie Jong: Sterk en resultaatgericht voor de jeugd (juni 2004) is het doel aangegeven namelijk het versterken van een op de jeugd gerichte aanpak om uitval van jeugdigen zoveel mogelijk te voorkomen.¹ Kinderen en jongeren moeten op tijd en adequaat ondersteuning krijgen bij hun verdere ontwikkeling. Dat geldt ook voor (groepen) kinderen en jongeren die nu moeilijk of niet worden bereikt door de hulp- of dienstverlening. In de volle breedte van het jeugdbeleid moet het kind centraal staan; institutionele en sectorale belangen moeten onderschikt zijn aan dit doel.

Samenwerking tussen instanties en professionals is nodig om jeugdigen op tijd en adequaat ondersteuning te bieden, want vaak kan de benodigde ondersteuning niet door één instantie of één professional geleverd worden. Deze instanties en professionals moeten daarom resultaatgericht samenwerken en daarbij aansluiting vinden bij de belevingswereld van de jeugdige en/of ouders. Zij moeten zo vroeg mogelijk proberen jeugdigen en/of ouders in hun eigen leefsituatie te helpen bij het bereiken van verbetering. Het is niet zozeer nodig andere dingen te doen, maar om dingen anders te doen. Professionals moeten zoveel mogelijk de ruimte krijgen om kinderen en ouders op te zoeken, de ondersteuning te bieden die nodig is, snel komen tot resultaatgerichte samenwerkingsafspraken met andere professionals als dat nodig is voor het kind. Zij moeten zo min mogelijk tijd kwijt zijn aan bureaucratie, verantwoording, het opstellen van formulieren, het overdoen van onderzoek dat al door een andere professional is gedaan, het veelvuldig deelnemen aan overleg met andere professionals.

De afgelopen jaren – en met name het afgelopen jaar – is al veel gedaan aan het verbeteren van de resultaatgerichte samenwerking, zowel op landelijk als op decentraal niveau. Het tegengaan van de verkokering in het jeugdbeleid heeft veel aandacht en leidt nu al tot daadwerkelijke verbetering voor kinderen en hun ouders.

1 | Tweede Kamer 2003-2004, 29284, nr. 2

Achtergrond van het sturingsadvies

Sturing en de inrichting van een stelsel lossen op zichzelf nooit problemen op. Maar ze kunnen wel een belangrijke bijdrage leveren aan het oplossen van problemen. Daarom heeft het kabinet aan de Commissaris Jeugd- en jongerenbeleid gevraagd met voorstellen te komen tot vereenvoudiging en verbetering van de aansturing van het jeugdbeleid.

Achtergrond van de Jong-overeenkomst

Doel van de Jong-overeenkomst was om gedurende een jaar in de praktijk na te gaan:

- 1 hoe te komen tot minder samenwerkingsverbanden;
- 2 hoe invulling te geven aan de noodprocedure waarin vastgelegd wordt hoe te handelen als een doorbraak geforceerd moet worden als een jeugdige tussen wal en schip dreigt te vallen;
- 3 hoe bestuurlijke regie van de gemeente op de keten in te richten;
- 4 en hoe deze bestuurlijke regie goed aan te laten sluiten op de uitvoeringsregie.

Met de Jong-overeenkomst is in de praktijk beproefd hoe op deze vier punten tot verbetering gekomen kan worden.

De overeenkomst is afgesloten met de gemeenten Almelo, Amsterdam, Borne, Breda, Cuijk, Eindhoven, Enschede, Halderberge, Helmond, Hengelo, 's-Hertogenbosch, Rotterdam, Tilburg, met de provincies Noord-Brabant en Overijssel en met de stadsregio's Regionaal Orgaan Amsterdam (ROA) en Rotterdam (SRR).

2 Reactie op de hoofdlijnen van het sturingsadvies

De heer Van Eijck geeft in zijn sturingsadvies 25 aanbevelingen. In de eerste zes van deze aanbevelingen zijn de hoofdlijnen van het advies opgenomen. Samengevat zijn deze aanbevelingen:

- 1 zet de behoeften van het kind centraal in het jeugdbeleid door: de uitvoering de levensloop van het kind te laten volgen en aan te laten sluiten op de leefwereld van het kind, in de uitvoering scherp onderscheid te maken tussen vrijwillige en gedwongen hulpverlening, de bestuurlijke verantwoordelijkheden zo dicht mogelijk bij kind en ouders te beleggen;
- 2 een efficiënt en effectief jeugdbeleid moet voldoen aan: bundeling van taken, vereenvoudigde aansturing, instrumenten afgestemd op resultaatsturing, horizontalisering van verantwoording, optimale besteding van financiële middelen;
- 3 de inrichting van het jeugdbeleid moet worden vernieuwd door: versnippering van taken tegen te gaan door deze te bundelen en door minder organisaties te laten uitvoeren, de bestuurlijke drukte binnen het jeugdbeleid te verminderen door bij zo min mogelijk bestuurslagen verantwoordelijkheden te leggen, bureaucratische lasten in registratie en uitvoering te verminderen, meer ruimte bieden om beschikbare middelen in te zetten waar de problemen het grootste zijn;

- 4 ouders zijn primair verantwoordelijk voor de opvoeding van hun kinderen.
Aanvullend heeft de overheid de volgende taken: algemene ondersteuning aan alle ouders en kinderen, specifieke ondersteuning als kinderen of ouders extra steun nodig hebben, ingrijpen in situaties waarin kinderen in hun ontwikkeling worden bedreigd;
- 5 overheidstaken moeten worden geordend op basis van de levensloop van het kind.
Dit leidt tot de volgende clusters: opvang, educatie en werk; opvoeding en bescherming; gezondheidszorg; veiligheid; vrije tijd;
- 6 de overheid moet onderscheid maken in algemene, preventieve en specialistische taken: algemene en preventieve taken moeten voor alle kinderen en ouders in de directe leefomgeving beschikbaar zijn, specialistische taken zijn alleen bedoeld voor kinderen en ouders met specifieke hulpvragen.

Het kabinet onderschrijft deze hoofdlijnen. Zij sluiten goed aan bij de in paragraaf 1 geschetste achtergronden van het sturingsadvies alsmede bij de algemene politiek-bestuurlijke ontwikkelingen die gaande zijn zoals resultaatsturing, horizontalisering, bundeling van gelden en verminderen van bestuurlijke drukte. In paragraaf 4 van deze notitie wordt ingegaan op de invulling die het kabinet voor ogen staat als het gaat om de uitwerking van deze hoofdlijnen. Daarin wordt een onderscheid gemaakt in wat het huidige kabinet nog kan realiseren en wat wordt overgelaten aan een volgend kabinet.

3 Reactie op de hoofdlijnen van de uitkomsten van de Jong-overeenkomst

Het kabinet heeft veel waardering voor de inzet en betrokkenheid die de in de Jong-overeenkomst participerende partijen hebben getoond. De werkwijze om als provincies/stadsregio's en Rijk bij te dragen aan het vinden van oplossingen bij lokale problemen bleek effectief. De betrokken leden van het kabinet hebben ook de aan de Jong-overeenkomst verbonden directe adoptierelatie met afzonderlijke steden als nuttig ervaren omdat zij zo inzicht konden krijgen in de lokale praktijk.

Met de Jong-overeenkomst kregen de gemeenten zoveel mogelijk regie in handen. Dat blijkt te kunnen leiden tot structurele veranderingen in de jeugdketen. De gemeenten zijn in staat gebleken, ondanks het feit dat zij sommige ketenpartners niet direct aansturen, tot goede afspraken te komen door een appel te doen op ieders betrokkenheid en door de urgentie van goede samenwerking aan te tonen. Gemeenten worden erkend in hun bestuurlijke regierol en over het algemeen is de waardering bij de ketenpartners voor het optreden van de gemeente hoog.

Dat neemt niet weg dat gedurende de looptijd van de Jong-overeenkomst een aantal belangrijke knelpunten aan het licht kwamen. De belangrijkste knelpunten die in het eindrapport beschreven worden zijn:

- 1 Effectief regievoeren betekent tot dusverre heel veel investeren in activiteiten die niet direct ten goede komen aan het kind. Het gaat hierbij om zaken als overleg, relatiemanagement, het afsluiten van convenanten en intentieverklaringen. De effectiviteit hiervan lijkt op dit moment vrij goed te zijn, maar de doelmatigheid (de effectiviteit afgezet tegen de inspanningen) is nog matig. De belangrijkste structurele oorzaak is dat de vele uitvoerende partijen met versnipperde verantwoordelijkheden, verschillende sturings- en financieringsregimes, uiteenlopende bestuurlijke en beleidsmatige prikkels bijeen en tot samenwerking gebracht moeten worden.
- 2 De 'doorwerking' van bestuurlijke afspraken naar het professionele niveau blijkt nog niet vanzelfsprekend en zeker niet optimaal. Zonder extra aandacht voor doorwerking tot op het uitvoerende niveau heeft verdere optimalisering van bestuurlijke regie weinig zin.
- 3 Niet alle gemeenten hebben actuele, betrouwbare cijfers beschikbaar over de omvang van de jeugdproblematiek. Zo kan niet goed inzichtelijk gemaakt worden wat de urgentie is van (delen van) het jeugdbeleid en kan niet goed beoordeeld worden in hoeverre de geleverde inspanningen resultaat hebben.

Het kabinet onderkent het belang om de geconstateerde hoge transactiekosten zoveel mogelijk te beperken. In het IBO-jeugdbeleid, waar nu aan wordt gewerkt, wordt nader aandacht besteed aan het terugdringen van de transactiekosten. Verwacht mag overigens worden dat geleidelijk een cultuur van samenwerking ontstaat, waardoor deze kosten zullen dalen. Ook het tweede knelpunt is belangrijk. De professionals zullen er uiteindelijk voor moeten zorgen dat jeugdigen en ouders goed ondersteund worden. In het rapport staat dat de doorwerking naar het professionele niveau nog niet vanzelfsprekend en optimaal is. Enige relativering van het knelpunt lijkt dus op zijn plaats. Het is logisch dat eerst bestuurlijke afspraken gemaakt moeten worden, voordat dit gevolgen heeft voor de samenwerking op professioneel niveau. Dit neemt niet weg dat in het rapport terecht wordt gesteld dat het de volle aandacht moet hebben. Het kabinet onderschrijft ook het grote belang het derde knelpunt op te lossen. Als op lokaal niveau geen cijfers beschikbaar zijn over de omvang van de problematiek, dan kunnen de inspanningen nooit goed gericht worden op die groepen en/of plekken waar het nodig is. Zonder dergelijke cijfers kan ook nooit worden beoordeeld of de inspanningen het benodigde resultaat hebben. Dit aspect zal een rol spelen bij het werken met zogenaamde Jong-proof gemeenten.

De Jong-overeenkomst heeft aanbevelingen² opgeleverd voor gemeenten, voor provincies en voor het Rijk. In de kabinetsreactie wordt alleen ingegaan op de aanbevelingen voor het Rijk.

2 | Het eindrapport is te downloaden via www.operatie-jong.nl

4 Uitwerking hoofdlijnen

Regie

Advies Van Eijck

- Vergroten gemeentelijke verantwoordelijkheden met: het indiceren voor jeugdzorg, het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling (AMK) en licht ambulante hulp die nu onder provinciale, geïndiceerde jeugdzorg valt.
- Uitvoering van gezinsvoogdij en jeugdreclassering (beide in regionale uitvoeringsorganisaties onder te brengen) alsmede alle zware vormen van geïndiceerde jeugdzorg plaatsen onder rijksverantwoordelijkheid. De provinciale rol op het terrein van het jeugdbeleid vervalt.
- De gemeente gaat de niet-didactische taken binnen een brede (buurt)school aansturen.
- Het Centrum voor jeugd en Gezin, op lokaal niveau, is verantwoordelijk voor de geïntegreerde indicatiestelling.

Reactie kabinet

Het kabinet stelt vast dat er inderdaad veel overheden verantwoordelijkheid dragen en dat niet altijd voldoende scherp is waar de grenzen van de verantwoordelijkheden liggen. Belangrijk is dat dit niet ten koste gaat van aansluiting tussen de verschillende voorzieningen en de overdracht van zaken.

Het kabinet onderschrijft het advies om 'licht ambulante hulp die nu onder de provinciale, geïndiceerde jeugdzorg valt' onder te brengen in het gemeentelijke, niet-geïndiceerde domein. Dit biedt de mogelijkheid om alle lichte vormen van hulp dichtbij de kinderen en ouders én dichtbij de signaleerders aan te bieden. Deze verandering is mogelijk binnen de huidige regelgeving, ook als het gaat om de bijbehorende verschuiving van de bijbehorende gelden van de provincie naar de gemeente. In het advies van de heer Van Eijck wordt niet aangegeven wat precies valt onder de naar gemeenten over te dragen licht ambulante hulp. De precieze afbakening van de over te dragen hulp zal duidelijk moeten worden bij de samenwerking met een aantal Jong-proof gemeenten, de provincies en de relevante instellingen. Gemeenten moeten tijd krijgen om afspraken met zorgaanbieders te maken, provincies moeten hun subsidierelatie verantwoord kunnen afbouwen en zorgleveranciers moeten hun organisaties goed kunnen inrichten op de nieuwe situatie waardoor er geen gat valt in de dienstverlening aan de jeugdigen en hun ouders. Daarom in deze overgang in ieder geval niet vóór 2008 mogelijk.

Het kabinet onderkent dat er onvrede is bij lokale instellingen over het functioneren van de geïndiceerde jeugdzorg. Het gebrek aan tijdige geïndiceerde zorg doet een groot beroep op de spankracht van lokale instellingen die veel inspanning moeten plegen om overbruggingszorg te leveren. Het kabinet kiest ervoor om nu, in lijn met het advies van de jeugdzorgbrigade, te werken aan verdere verbeteringen binnen het bestaande stelsel.

Het is nu nog onvoldoende duidelijk of de benodigde verbetering in de huidige constellatie bereikt kan worden of dat het grote aantal spelers, waar de heer Van Eijck op wijst, te groot is om tot een goede werkwijze te komen. In de tweede helft van 2006 komt de evaluatie van de nieuwe Wet op de jeugdzorg beschikbaar, die wordt opgesteld naar aanleiding van de motie Soutendijk (Eerste Kamer 2003/2004, 28168 F). Het kabinet is van mening dat het volgende kabinet in 2007 – mede op basis van de uitkomsten van deze evaluatie – moet beoordelen of het aantal spelers te groot is, of dat binnen de huidige constellatie tot voldoende verbeterde prestaties gekomen kan worden.

In het advies wordt een bundeling voorgesteld van de taken van de (gezins-)voogdij en de jeugd-reclassering. Het kabinet vindt het samenbrengen van justitiële taken in een aparte voorziening een aantrekkelijke gedachte. Bundeling van de taak van de jeugdreclassering met de strafrechtelijke taken van onder andere de Raad voor de Kinderbescherming zal de samenwerking in de justitiële ketens sterk kunnen bevorderen, alsmede de kwaliteit en daadkracht in de aanpak van jeugd-criminaliteit kunnen vergroten. Gelet op de nog lopende evaluatie van de Wet op de Jeugdzorg is een herpositionering van de (gezins-)voogdijtaak nu niet aan de orde. Zowel voor de jeugd-reclassering als voor de gezinsvoogdijtaak wil het kabinet eerst vaststellen of samenbundelen voor alle aspecten van deze functies zou moeten gelden. Nog deze kabinetsperiode zal het kabinet, rekening houdend met de uitkomsten van de wetsevaluatie, uitwerken hoe de bundeling van justitiële taken, kan worden vormgegeven, opdat het belang van het kind optimaal wordt gediend. Zij zal daarover in overleg treden met de betrokken partijen.

Het kabinet onderschrijft dat vrijetijdsactiviteiten die brede scholen ontplooiën buiten de reguliere onderwijsuren onder de bestuurlijke verantwoordelijkheid van de gemeenten vallen. Dit laat overigens onverlet dat (als gevolg van het uitvoeren van de motie Van Aartsen/Bos) scholen verantwoordelijk worden voor het (laten) organiseren van voor- en naschoolse opvang indien ouders daarom vragen. Goede samenwerking tussen school en gemeente is van groot belang om kinderen optimale ontwikkelingskansen te bieden en moet daarom vanzelfsprekend zijn. Het kabinet vindt dat de functionele decentralisatie naar scholen en de territoriale decentralisatie naar gemeenten zo ingericht moet worden dat er sprake is van samenwerking tussen school en gemeente waarin het kind centraal gesteld wordt. De school heeft primair onderwijstaken. Scholen hebben daarnaast als taak het bieden van begeleiding en ondersteuning van zogenaamde zorgleerlingen. In het regulier onderwijs is de te bieden begeleiding en ondersteuning relatief licht, in het speciaal onderwijs is zij vrij zwaar. Veel van deze ondersteuning is onderwijsgerelateerd, zoals remedial teaching. Maar scholen bieden ook lichte vormen van psychosociale begeleiding. Deze twee vormen van ondersteuning zijn niet altijd goed van elkaar te onderscheiden: zij lopen snel in elkaar over en worden dikwijls door dezelfde professional geboden. Het is daarom ook niet werkbaar om de bestuurlijke verantwoordelijkheid voor deze twee vormen van ondersteuning te scheiden: zij vallen beide onder de bestuurlijke verantwoordelijkheid van de minister van OCW. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de ondersteuning van jeugdigen als de benodigde ondersteuning dusdanig breed is dat de school die niet kan leveren, tot het moment dat geïndiceerde (jeugd)zorg nodig is.

Het kabinet gaat ervan uit dat school en gemeente – vanwege hun wederzijdse afhankelijkheid om kinderen goede ontwikkelingskansen te bieden – tot goede afspraken weten te komen en zich houden aan de gemaakte afspraken. Het ziet evenwel dat het vanuit zijn stelselverantwoordelijkheid ervoor moet zorgdragen dat op een bepaalde manier een doorbraak bereikt moet kunnen worden als school en gemeente onverhoopt niet zo met elkaar omgaan. Het door de Tweede Kamer aanvaarde amendement van het kamerlid Van der Vlies c.s.³ voorziet in een methode om tot een doorbraak te komen als het gaat om het maken van afspraken. Het kabinet zal ervoor zorgen dat deze geschillenregeling ook in werking kan treden als gemaakte afspraken niet nagekomen worden.

Het kabinet onderschrijft het advies om te komen tot een geïntegreerde indicatiestelling, zodat voorkomen wordt dat jeugdigen en ouders een opeenstapeling van bureaucratische procedures moeten doorlopen. Daarom hecht het kabinet veel belang aan het thema Harmonisering indicatiestellingen, een van de 12 thema's van de Jeugdagenda van Operatie Jong. Zoals nader beschreven in de voortgangsrapportage is een van de ideeën om een werkwijze te ontwikkelen die ervoor zorgt dat er als het ware één front-office ontstaat voor de indicatiestellingen op het terrein van jeugdzorg, speciaal onderwijs en AWBZ-zorg.⁴ Het is zeer wel denkbaar dat een dergelijke front-office op lokaal niveau wordt gepositioneerd, waar zij op mandaat van de uiteindelijk verantwoordelijke indicatiestellingorganen indiceert. Het is denkbaar dat de CJG's de beschreven frontoffice-functie op het terrein van de indicatiestelling gaan vervullen, al dan niet in samenwerking met de overige partijen in de Zorg- en Adviesteams (ZAT's). Deze constructie sluit goed aan bij het advies. Een van de aspecten van indiceren is kostenbeheersing. Het kabinet vindt daarom dat de overheids-laag die bepaalde hulp of scholing betaalt ook moet bepalen hoe geïndiceerd wordt. Het eventuele functioneren van een front-office voor indicatiestelling op lokaal niveau zal dus altijd onder mandaat gebeuren van de verantwoordelijke overheid of overheden.

3 | Tweede Kamer 2005-2006, 30313, nr. 35

4 | De harmonisering van indicatiestellingen in het reguliere onderwijs (Weer Samen Naar School in het primair onderwijs en leerwegondersteunend onderwijs/praktijkonderwijs in het voorgezet onderwijs) wordt hier niet bij betrokken omdat de jeugdigen die geïndiceerd moeten worden in het regulier onderwijs niet geconfronteerd worden met meerdere indicatiestellingstrajecten. De harmonisering van indicatiestellingen in het regulier onderwijs maakt onderdeel uit van de uitwerking van de notitie Vernieuwing van de zorgstructuren in het funderend onderwijs (Tweede Kamer 2005-2006, 27728, nr. 85).

Het kabinet zet het kind centraal door:

- verder te gaan met gemeenten beter in staat te stellen jeugdigen snel en adequaat te ondersteunen. Hiertoe zal de 'licht ambulante hulp die nu onder de provinciale, geïndiceerde jeugdzorg valt' ondergebracht worden in het gemeentelijke, niet geïndiceerde domein bij die gemeenten die goed in staat zijn deze grotere rol te vervullen.
- verder te stimuleren dat gemeenten meer invloed krijgen op de inzet van geïndiceerde zorg, omdat de lokale partijen het beste kunnen aangeven welke kinderen in de problemen komen als geïndiceerde zorg niet snel wordt ingezet.
- met één geïntegreerde indicatiestellingsprocedure te voorkomen dat jeugdigen en ouders een opeenstapeling van bureaucratische procedures moeten doorlopen.
- na de evaluatie van de Wet op de jeugdzorg zal het kabinet, rekening houdend met de uitkomsten van de evaluatie, uitwerken hoe de bundeling van justitiële taken kan worden vormgegeven.
- verder te werken aan verbeteringen in de geïndiceerde jeugdzorg, zodat jeugdigen sneller en beter worden ondersteund.
- de bepalingen in de wetgeving op het terrein van het onderwijsachterstandenbeleid dat scholen en gemeenten verplicht zijn jaarlijks overleg te voeren over dit beleid. Dit overleg is gericht op het maken van afspraken.
- ervoor te zorgen (via het wetsvoorstel dat inmiddels is ingediend bij de Eerste Kamer) dat gemeente of school een geschillencommissie kan inschakelen om een bindende uitspraak te doen als school en gemeente er onverhoopt niet in slagen afspraken te maken over onderwijsachterstandenbeleid.
- ervoor te zorgen dat dezelfde geschillencommissie ook ingeschakeld kan worden als gemaakte afspraken niet nagekomen worden. Ook in dit geval zal de geschillencommissie een bindend advies kunnen uitbrengen.

Taakverdeling tussen uitvoerende instellingen

Advies Van Eijck

- Het bundelen van taken op het gebied van opvoeding, preventieve gezondheidszorg en bescherming in een laagdrempelig, eerstelijns centrum voor alle jeugdigen en ouders, een Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG).
- Scherp onderscheid tussen hulpverlening in een vrijwillig kader en hulpverlening in een gedwongen kader.
- Het bundelen van taken van voor- en buitenschoolse opvang en van vrijetijdsvoorzieningen in de basisschool, Voor jeugdigen ouder dan 12 jaar stelt hij een soortgelijke bundeling van taken voor in brede scholen rondom het voortgezet onderwijs waar onder meer overblijffaciliteiten en vrijetijdsvoorzieningen op het gebied van sport en cultuur worden aangeboden.
- Het Zorg- en Adviesteam (ZAT) als lokaal interdisciplinair samenwerkingsverband.
- De brede scholen voor voortgezet onderwijs krijgen de coördinatie van de aanpak van het voortijdig schoolverlaten (VSV) alsmede een expliciete taak in de toeleiding naar de arbeidsmarkt en het voorkomen van jeugdwerkloosheid.

Reactie kabinet

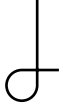
Het kabinet is voorstander van het bundelen van taken in Centra voor Jeugd en Gezin.⁵

Het kabinet is ervan overtuigd dat een dergelijke bundeling belangrijke winst betekent voor jeugdigen: het wordt beter mogelijk om het kind en/of de ouders eerder en sneller in zijn eigen omgeving te helpen. Net als de heer Van Eijck wil het kabinet toe naar een bundeling van in ieder geval de jeugdgezondheidszorg, de delen van het Algemeen Maatschappelijk Werk (AMW) die voor jeugdigen en/of ouders relevante ondersteuning aanbieden en andere organisaties die een rol vervullen op het terrein van de vijf functies van het preventieve jeugdbeleid.⁶

Deze opsomming is nadrukkelijk niet limitatief: het gaat erom dat een voor ouders en jeugdigen logische bundeling van ondersteuning op het terrein van opvoeden en opgroeien gecreëerd wordt. De CJG's bieden alle benodigde ondersteuning en antwoorden op vragen op het terrein van opgroeien en opvoeden die te licht zijn voor het domein van de geïndiceerde hulpverlening. Daarnaast zorgen de CJG's voor een goede overdracht naar het geïndiceerde domein als zij zelf de benodigde ondersteuning niet kunnen bieden. Indien nodig bieden zij overbruggingszorg totdat de benodigde geïndiceerde hulpverlening daadwerkelijk verleend kan worden. Door de bundeling moet er per wijk of gemeente een centraal punt komen voor alle vragen van gezinnen over opvoeden en opgroeien. Hulp en opvoedingsondersteuning moet vanzelfsprekend worden. De gemeente is bestuurlijk verantwoordelijk voor het CJG. De Staatssecretaris van VWS bericht de Tweede Kamer zo mogelijk nog in de zomer 2006 of er landelijke minimale vereisten aan CJG's gesteld moeten worden.

5 | Dit is ook in lijn met de eerder naar de Tweede Kamer verzonden Nota Gezinsbeleid, Tweede Kamer 2005-2006, 30512, nr. 1

6 | Deze vijf functies zijn: informatie en advies, signalering, toeleiding naar het hulpaanbod, licht pedagogische hulp en coördinatie van zorg op lokaal niveau.

Het kabinet deelt het belang van het onderscheid in de uitvoering van hulp in een vrijwillig en een gedwongen kader. Ouders en kinderen dienen zonder schroom van de jeugdzorg gebruik te kunnen maken. De overheid moet echter dwang kunnen inzetten wanneer een kind in zijn ontwikkeling wordt bedreigd of zelf zijn boekje ernstig te buiten gaat en ouders niet bereid zijn hulp in het vrijwillige kader te accepteren. Als 'stok achter de deur' biedt het justitiële kader dan de waarborgen om de noodzakelijke hulp en begeleiding alsnog te verlenen. Het kader geeft ook de grens aan waar justitiële jeugdzorg geboden is.

Dit kabinet ziet de brede school als de belangrijkste schoolvorm van de toekomst en gaat verder met het stimuleren van de lokale ontwikkeling van brede scholen. Het kabinet is van mening dat de door de heer Van Eijck geadviseerde bundeling van voorzieningen de kern aangeeft van wat brede scholen in het primair en voortgezet onderwijs tenminste moeten behelzen. Brede scholen werken hiertoe in ieder geval samen met organisaties op het gebied van cultuur, sport, opvang en educatie. De Wet Kinderopvang, die uitgaat van vraagsturing en marktwerking, is uitgangspunt als het gaat om de kinderopvang. Uiteraard kunnen brede scholen aanvullend andere voorzieningen bundelen. Het is aan een volgend kabinet of er in de toekomst sprake zal zijn van alleen nog brede scholen in het primair en voortgezet onderwijs, en of dit dan al dan niet in de vorm van een brede basisvoorziening gestalte moet krijgen.

Het kabinet onderschrijft het advies om voor de Zorg- en Adviesteams (ZAT's) te kiezen als het samenwerkingsverband van de uitvoerende partijen. Het is een interdisciplinair samenwerkingsverband waarin alle relevante partijen samenwerken en waarin deze partijen resultaatgerichte samenwerkingsafspraken maken. Scholen voor kinderen vanaf 4 jaar, de dagelijkse vindplaats van problemen in de ontwikkeling van het kind, moeten een belangrijke rol hebben in dergelijke samenwerkingsverbanden. Dat geldt eveneens voor het CJG,⁷ dat het elektronische kinddossier gaat beheren (de jeugdgezondheidszorg maakt deel uit van het CJG). Het CJG kan ook signalen uit de zorgverlenende instellingen inbrengen in het ZAT.

De participatie van het CJG in het ZAT versterkt de slagkracht van dat ZAT: het vermindert het aantal deelnemende partijen en zorgt ervoor dat sneller over de volle reikwijdte afspraken gemaakt kunnen worden.

Het kabinet heeft naast de belangrijke rol van scholen in ZAT's een aantal redenen voor de keuze voor ZAT's. De afgelopen jaren is met succes al veel geïnvesteerd in de vorming van ZAT's, zowel in de kwantiteit als in de kwaliteit. Er wordt nu gewerkt aan het verder ontwikkelen en beproeven van een kwaliteitsmodel voor ZAT's, waardoor in 2007 beschikt kan worden over een standaard voor effectief en efficiënt werkende ZAT's. Aspecten die hierbij aan de orde komen betreffen de inrichting, organisatie en werkwijze van de ZAT's, doorlopende zorglijnen gedurende de levensloop van het kind, de taken en verantwoordelijkheden van betrokken partijen, de bestuurlijke regie van gemeenten, de verankering van de verantwoordelijkheden van partijen. De inzet en capaciteit van alle betrokken partijen is hierbij nog een belangrijk aandachtspunt.

Ook voor kinderen van 0 tot 4 jaar moeten er interdisciplinaire samenwerkingsverbanden bestaan. Het is aan de gemeente om – in samenspraak met de lokale partijen – te bepalen of er een afzonderlijk ZAT komt voor deze groep of dat er gewerkt wordt met ZAT's van bijvoorbeeld 0 tot 12 jaar. Waar het om gaat is dat er één dekkende, resultaatgerichte samenwerkingsstructuur is van ZAT's: hoe die precies vorm krijgt is aan de lokale partijen onder de bestuurlijke verantwoordelijkheid van de gemeente. Wie de rol van uitvoerend regisseur binnen het ZAT vervult wordt op lokaal niveau afgesproken. Het functioneren van het ZAT valt (net als het functioneren van het CJG) onder de bestuurlijke verantwoordelijkheid van de gemeente.

Wat betreft de coördinatie van de aanpak van voortijdig schoolverlaten (VSV) sluit het advies goed aan bij het standpunt van het kabinet: het voorkomen van VSV en toeleiding naar de arbeidsmarkt zijn niet alleen taken voor scholen voor het voorgezet onderwijs, maar zij hebben hier wel een rol in. Ook de Regionale Opleidingscentra (ROC's), de gemeenten en de Centra voor Werk en Inkomen (CWI) hebben daarin een taak. Bij de gemeente betreft dit de Regionale Meld- en Coördinatiefunctie (RMC) en de gemeentelijke taken op het terrein van de leerplicht en de bijstand.

Het kabinet heeft in de perspectievennota Aanval op de uitval⁸ vastgelegd dat het scholen en gemeenten wil helpen een aanpak voor het tegengaan van uitval te vinden die bij de eigen lokale situatie past. Momenteel wordt door steeds meer lokale partijen het model van het Jongerenloket geïmplementeerd. Dit betreft een samenwerking tussen CWI, gemeente, RMC, scholen, leerplichtambtenaren en werkgevers.

De ervaringen met dit in het kader van het plan van aanpak jeugdwerkloosheid ontwikkelde model zijn positief. Het kabinet kiest dus – conform de perspectievennota Aanval op de uitval – voor de werkwijze dat op decentraal niveau de precieze wijze van samenwerking en bijbehorende taakverdeling wordt ingevuld. Tenslotte zij nog vermeld – om misverstanden te voorkomen – dat uiteraard voor de toeleiding naar de arbeidsmarkt de daarover door de werktop gemaakte afspraken gelden.

Het kabinet zet het kind centraal door:

- het bundelen van taken op het terrein van opvoed- en opgroeiondersteuning in Centra voor Jeugd en Gezin te bevorderen, zodat het kind en/of de ouders eerder en sneller in zijn eigen omgeving geholpen kan worden.
- verder te gaan met het stimuleren van de lokale ontwikkeling van brede scholen om kinderen optimale ontwikkelingskansen te bieden.
- samenwerking van alle relevante partijen in Zorg- en Adviesteams verder te bevorderen.
- uitvoering te geven aan de eerder naar de Tweede Kamer verzonden perspectievennota Aanval op de uitval om voortijdig schoolverlaten tegen te gaan.

Informatie en toezicht

Advies Van Eijck

- Op uitvoerend en beleidsniveau de verwijsindex en het elektronisch kinddossier als instrumenten om informatie over jeugdigen te delen en te bundelen.
- De effectiviteit van het jeugdbeleid op lokaal niveau in beeld brengen aan de hand van een beperkte set indicatoren met behulp van o.a. de landelijke jeugdmonitor.
- Het integraal toezicht wordt uitgevoerd door Integraal Toezicht Jeugd en brengt verslag uit aan de gemeenteraden.

Reactie kabinet

Juist op deze belangrijke punten op het terrein van informatie en toezicht heeft het kabinet de afgelopen jaren veel geïnvesteerd. Rond komende jaarwisseling zal begonnen worden met de introductie van de ICT-toepassing verwijsindex. Het elektronisch kinddossier in de jeugdgezondheidszorg wordt in 2007 geïmplementeerd, zodat het vanaf 1 januari 2008 operationeel is. De jeugdmonitor is in 2007 operationeel. Nog in 2006 zal de laatste hand worden gelegd aan het vaststellen van de werkwijze op het terrein van het integrale toezicht. Een belangrijke meerwaarde van het integraal toezicht is dat over de schotten tussen sectoren en voorzieningen heen gekeken wordt en dat daardoor het functioneren van de totale jeugdketen doorgelicht kan worden. Op basis van deze bevindingen kan integraal toezicht gemeenten en ketenpartners inzicht bieden in de zwakke schakels in de keten en waardevolle aanknopingspunten bieden voor verbeteringen. In de voortgangsrapportage is meer informatie over de vier trajecten te vinden.

Het kabinet zet het kind centraal door:

- betere informatie-uitwisseling op individueel kindniveau in de jeugdketen door de verwijsindex die rond komende jaarwisseling wordt geïntroduceerd. Door deze informatie-uitwisseling kan het kind meer op tijd en adequaat worden ondersteund.
- betere informatie op individueel kindniveau door het elektronisch kinddossier jeugdgezondheidszorg, dat vanaf 1 januari 2008 operationeel is. Informatie over de hele levensloop van het kind wordt zo goed toegankelijk gemaakt.
- beter zicht op hoe het gaat met de Nederlandse jeugd door de jeugdmonitor die in 2007 operationeel wordt. Hierdoor worden knelpunten inzichtelijk, zodat gericht gewerkt kan worden aan verbetering voor kinderen.
- integraal toezicht op het functioneren van de jeugdketen wordt mogelijk omdat in 2006 de laatste hand wordt gelegd aan het vaststellen van de benodigde werkwijze. Door zo tekortkomingen te constateren in de werking van de jeugdketen kan gericht gewerkt worden aan verbetering van het functioneren van die keten. Hierdoor kan het kind beter ondersteund worden.

Jeugd en fysieke ruimte

Advies Van Eijck

- Jeugd en fysieke ruimte als overheidstaak.

Reactie kabinet

Het kabinet onderschrijft dat gemeenten een taak hebben bij de invulling van de openbare ruimte door aandacht aan voor de jeugd relevante onderwerpen te schenken. Daarnaast heeft het Rijk een stimulerende en faciliterende taak. Dit blijkt ook uit de activiteiten die ontplooid worden in het kader van het thema Jeugd en fysieke ruimte, een van de 12 thema's van de jeugdagenda van Operatie Jong. De minister van VROM heeft haar activiteiten ten aanzien van jeugd en fysieke ruimte verwoord in de beleidsbrief buitenspeelruimte die zij op 14 april van dit jaar aan zowel de Tweede Kamer als alle gemeenten heeft gezonden. Een specifiek voorbeeld van stimulering en facilitering door het rijk is het opstellen van het handboek speelruimtebeleid (i.s.m. het netwerk Child Friendly Cities) dat gemeenten moet stimuleren tot, en behulpzaam zijn bij, het maken van een kwalitatief goed beleid t.a.v. speelruimte voor de jeugd. Als uitvoering van afspraken die in 2004 in EU-verband zijn gemaakt en waaraan Nederland zich geïnteresseerd heeft, is door het Rijk het actieplan "kind, gezondheid en milieu" opgesteld met als centrale vraag welke verbeterpunten er in de – fysieke – leefomgeving van kinderen zijn en hoe deze kunnen worden opgepakt.

Het kabinet zet het kind centraal door:

- gemeenten te stimuleren en faciliteren op het terrein van een voor de jeugd goede inrichting van de openbare ruimte.

Wettelijk kader

Advies Van Eijck

- De Wet Maatschappelijke Ondersteuning (Wmo) hanteren als wettelijk kader voor de verankering van de nieuwe bestuurlijke verantwoordelijkheidsverdeling.

Reactie Kabinet

Het kabinet onderschrijft het advies om de Wmo als wettelijk kader voor gemeenten te hanteren. Op die manier hebben gemeenten ruimte om zelf invulling te kunnen geven aan de bij wet aan hen toegekende verantwoordelijkheden. Het kabinet kiest ervoor om stapsgewijs de rol van gemeenten de komende jaren te versterken en te vergroten via het werken met Jong-proof gemeenten. De komende jaren volstaat mede daardoor de huidige ontwerp-Wmo: er wordt dan met de Jong-proof gemeenten intensief samengewerkt vanuit het Rijk zodat goed gevolgd kan worden of de versterking en vergroting van de gemeentelijke rol daadwerkelijk beter is voor het kind. Op termijn zal de intensiteit van de samenwerking tussen gemeenten en Rijk afnemen. Het kabinet vindt daarom dat op termijn door het Rijk ingegrepen moet kunnen worden indien het lokale functioneren dermate zorgelijk is dat kinderen hier de dupe van worden.

Dit is een standpunt dat in lijn is met het kabinetsstandpunt op Interbestuurlijk Toezicht herijkt dat onlangs naar de Tweede Kamer is gestuurd.⁹ Het kabinet denkt aan het wettelijk mogelijk maken dat het een gemeente een aanwijzing kan geven, een mogelijkheid die nu ook in de Wet Werk en Bijstand is vastgelegd.

De gedachten gaan daarbij uit naar het kunnen geven van een aanwijzing indien een gemeente ernstige problemen blijkt te hebben met haar jeugdbeleid danwel indien een gemeente consequent toestaat dat gewerkt wordt met ondoelmatige, niet evidence-based effectieve programma's terwijl dit wel mogelijk is. Bij het werken met niet evidence-based programma's dreigen immers die groepen waar de problematiek het grootste is onvoldoende ondersteund te worden. Het kabinet zal de – in het kader van de kabinetsreactie op Interbestuurlijk Toezicht herijkt in te stellen – commissie die bestaande en voorziene regelgeving op bestuurlijk toezicht zal doorlichten vragen advies uit te brengen over de precieze inrichting van het toezicht. Op basis van dit advies zal een definitieve keuze over de precieze inrichting van het toezicht worden bepaald.

Het kabinet is niet voor bundeling van financiële middelen in een brede doeluitkering, zoals het eindrapport Jong-overeenkomst adviseert, maar voor bundeling via het gemeentefonds. Op grond van de huidige ontwerp-Wmo is het mogelijk om via een specifieke uitkering nieuwe voorzieningen te bevorderen of een nieuwe samenhang tussen voorzieningen tot stand te brengen wanneer er een nationaal politiek belang aan het doel wordt gehecht en er (nog) weinig vertrouwen is dat de gemeenten dit doel tot stand kunnen brengen. Uiteraard zal zeer terughoudend met deze mogelijkheid worden omgegaan, conform het vigerende kabinetsbeleid ten aanzien van specifieke uitkeringen.

Het kabinet zet het kind centraal door:

- gemeenten zo veel mogelijk vrijheid te geven hun verantwoordelijkheden zelf in te vullen door te kiezen voor de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (Wmo) als wettelijk kader voor gemeenten.
- de komende tijd door intensieve samenwerking met zogenaamde Jong-proof gemeenten goed te volgen of de versterking en vergroting van de gemeentelijke rol daadwerkelijk ten goede komt aan het kind.
- op termijn de mogelijkheid in de Wmo op te nemen dat het Rijk in kan grijpen indien het lokale jeugdbeleid ernstig tekortschiet. Maximale vrijheid mag geen vrijbrief zijn om dusdanig slecht te presteren dat het kind hier de dupe van wordt. Het kabinet denkt hierbij aan het kunnen geven van een aanwijzing. Het zal de – in het kader van de kabinetsreactie op Interbestuurlijk toezicht herijkt in te stellen commissie – die bestaande en voorziene regelgeving op bestuurlijk toezicht zal doorlichten vragen advies uit te brengen over de precieze inrichting van het toezicht.
- gemeenten via het gemeentefonds gebundelde financiële middelen te verstrekken voor hun taken.

9 | Tweede Kamer 2005-2006, 30300VII, nr. 65

Minister voor Jeugd

Advies Van Eijck

- Een minister voor Jeugd binnen het volgende kabinet eindverantwoordelijk maken voor het integrale jeugdbeleid en voor de invoering van het sturingsadvies.

Reactie kabinet

Uiteraard beslist het huidige kabinet niet over de inrichting van het volgende kabinet. Wel hecht het eraan enkele korte observaties naar aanleiding van dit advies te maken. De bijdrage van een eventuele minister voor Jeugd aan het meer centraal kunnen stellen van het kind in het rijksbeleid hangt af van de precieze invulling van diens portefeuille en diens bevoegdheden ten aanzien van de overige leden van het kabinet. Minstens even belangrijk voor het kind centraal stellen is het vastleggen bij de start van het kabinet wat de koers is die het kabinet wil voeren op het terrein van het jeugdbeleid. Op die manier kan over de volle omvang van het rijksbeleid een coherente koers gekozen worden waar zowel het kabinet als de meerderheid van de Tweede Kamer zich aan gebonden weet. Het kabinet bepleit daarom dat het onderwerp jeugd, net als bij vele gemeenten gebeurd is bij de afgelopen gemeenteraadsverkiezingen, een prominente rol speelt bij het bepalen van de speerpunten van het volgende kabinet. Het huidige kabinet heeft veel in werking gezet, maar een goed vervolg hierop onder het volgende kabinet is onontbeerlijk.

Het kabinet zet het kind centraal door:

- te bepleiten dat het onderwerp jeugd een prominente rol speelt bij het bepalen van de speerpunten van het volgende kabinet.

5 Werken met Jong-proof gemeenten

In deze notitie is al een aantal malen melding gemaakt van het voornemen van het kabinet om te gaan werken met zogenaamde Jong-proof gemeenten. Vanuit het belang van het kind kan het kabinet de rol van gemeenten alleen vergroten als blijkt dat zij voldoen aan bepaalde voorwaarden die nodig zijn om deze grotere rol naar behoren te kunnen vervullen. Deze gemeenten worden Jong-proof genoemd.

Het kabinet is van mening dat op termijn alle Nederlandse gemeenten deze grotere rol moeten kunnen vervullen en dat deze voorwaarden de norm moeten worden voor alle gemeenten om naar toe te groeien. De Jong-proof gemeenten vervullen hierbij een voorbeeldrol. Het gaat hierbij nadrukkelijk niet om bureaucratische toetsing van allerhande aspecten. De essentie is dat de infrastructuur en de cijfers over de omvang van de problematiek op orde moeten zijn. Hierdoor is de gemeente in staat om doelgericht te werk te gaan en goed de effecten van de inspanningen te volgen. Verder moet een gemeente bereid zijn om te werken met instrumenten die essentieel zijn voor goed jeugdbeleid, zoals de verwijsindex die het onder meer goed mogelijk

maakt dat signalen tussen organisaties worden uitgewisseld. Momenteel wordt, in overleg met de VNG en met een aantal gemeenten, het Jong-proof-concept nader uitgewerkt. Het is de intentie van het kabinet om na de zomer een groep Jong-proof gemeenten te selecteren.

De koers is duidelijk als het gaat om de toekomstige rol van gemeenten. Nadere uitwerking is nog wel vereist. Het kabinet wil hiertoe samen met gemeenten en andere relevante partijen komen. Met Jong-proof gemeenten zal onder meer nader in kaart worden gebracht welke licht ambulante hulp die nu onder de provinciale, geïndiceerde jeugdzorg valt precies ondergebracht kan worden in het gemeentelijke, niet-geïndiceerde domein. Hierbij zal ook geleerd kunnen worden wat voor gemeenten goede manieren zijn om aan deze nieuwe rol invulling te geven.

6 Conclusie

De koers is op veel onderdelen duidelijk en het kabinet doet een appel op de medewerking van een ieder om bij te dragen aan het meer centraal stellen van het kind. De komende jaren gaat het om het verder oppakken en ontwikkelen van heel veel dat al in werking is gezet. Het sturingsadvies van de heer Van Eijck en de uitkomsten van de Jong-overeenkomst bieden vele zeer waardevolle aangrijpingspunten tot verdere verbetering.

Het kabinet is zeer gemotiveerd om de komende maanden nog veel te doen om verdere verbetering daadwerkelijk te bereiken met de in deze kabinetsreactie en in de voortgangsrapportage beschreven acties: het wil nog een aantal belangrijke stappen zetten. Het traject met Jong-proof gemeenten vormt de spil waarmee het huidige kabinet op korte termijn wil komen tot een grotere rol van gemeenten op het gebied van jeugdbeleid. Daarmee omarmt het kabinet de conclusie van de heer Van Eijck dat meer verantwoordelijkheid moet komen te liggen bij de gemeente. Er komen ook nog vele bouwstenen die gevolgen zullen hebben voor de precieze uitwerking op de langere termijn, zoals het IBO-jeugdbeleid, de evaluatie van de Wet op de jeugdzorg, de evaluatie van de jeugdgezondheidszorg, de herijking van de zorg in het onderwijs en de educational governance.

Het kabinet heeft in paragraaf 4 van deze kabinetsreactie aangegeven dat het bepleit het onderwerp jeugd, net als bij vele gemeenten gebeurd is bij de afgelopen gemeenteraadsverkiezingen, een prominente rol te laten spelen bij het bepalen van de speerpunten van het volgende kabinet. Een goed vervolg onder het volgende kabinet is onontbeerlijk. In dezelfde paragraaf 4 is aangegeven dat het huidige kabinet twee zaken agendeert voor besluitvorming door het volgende kabinet. De eerste is het – mede aan de hand van de uitkomsten van de evaluatie van de Wet op jeugdzorg die in het najaar beschikbaar komt – besluiten over de toekomstige bestuurlijke verantwoordelijkheidsverdeling op het terrein van de geïndiceerde jeugdzorg. De tweede is de vraag of er in de toekomst sprake zal zijn van alleen nog brede scholen in het primair en voortgezet onderwijs, al dan niet in de vorm van een brede basisvoorziening.

Kabinetsreactie op het eindrapport van de jeugdzorgbrigade juni 2006

In deze notitie reageert het kabinet op het eindrapport van de jeugdzorgbrigade. De jeugdzorgbrigade is door het kabinet ingesteld naar aanleiding van de aandacht die tijdens de behandeling van het voorstel Wet op de Jeugdzorg in de Eerste Kamer is gevraagd voor bureaucratie in de jeugdzorg. Daarnaast waren in de Tweede Kamer zorgen geuit over bureaucratie en bleek uit de cijfers van de Taskforce aanpak wachtlijsten onder meer een toename van de doorlooptijden voor de toegangsfunctie van de bureaus jeugdzorg.

De jeugdzorgbrigade is sinds september 2004 met jeugdigen, ouders, werkers in de jeugdzorg en overheden aan de slag om onnodige bureaucratie te signaleren, goede voorbeelden op te sporen en aanbevelingen te doen om onnodige bureaucratie weg te nemen. De jeugdzorgbrigade is als volgt samengesteld: Frank de Grave is voorzitter, Dick van Hemmen en Thijs Malmberg zijn leden. De ondersteuning is in handen van Capgemini.

Wat heeft de brigade gedaan

De brigade heeft hierbij gekozen voor een onbureaucratische, bottom-up werkwijze, waarmee ze het vertrouwen van de sector heeft gekregen. Het eindrapport is het derde en laatste rapport van de jeugdzorgbrigade. In de eerste en de tweede rapportage stonden de signalerende en stimulerende taak centraal. Dit resulteerde in 64 aanbevelingen gericht op vermindering van bureaucratie. In het eindrapport doet de brigade aanvullend daarop nog eens 29 aanbevelingen gericht aan de sector, provincies en grootstedelijke regio's en het rijk. Het eindrapport bevat een monitor waarmee de voortgang van de uitvoering van de aanbevelingen uit de eerste en tweede rapportage in beeld wordt gebracht.

Behalve een nieuwe reeks aanbevelingen geeft de jeugdzorgbrigade in het eindrapport een algemene beschouwing op bureaucratie en de oorzaken van bureaucratie in de jeugdzorg. Op basis hiervan wordt een aantal algemene conclusies getrokken en worden aanbevelingen gedaan ten aanzien van de bureaucratie in de jeugdzorg als geheel.

In het eindrapport heeft de jeugdzorgbrigade drie projecten voorgedragen die een voorbeeld zijn en beloond worden met een beeldje voor onbureaucratisch handelen. Deze projecten staan symbool voor de goede ideeën die leven in de jeugdzorgsector. Het eerste beeldje is voor de totstandkoming van de cliëntenwijzer, ontwikkeld door het Landelijk Cliëntenforum Jeugdzorg in samenwerking met de MOgroep. Het tweede beeldje is voor het project 'bestek van een keten', waarin zeven organisaties samenwerken om dak- en thuisloze jongeren weer perspectief te geven.

Het derde beeldje is voor E-Halte, een landelijk te realiseren vraaggestuurde internetsite om kindermishandeling eerder te signaleren en de verschillende verantwoordelijke instanties snel de juiste actie te laten ondernemen. Op 15 juni 2006 heeft de jeugdzorgbrigade het eindrapport opgeleverd en hiermee, een half jaar eerder dan voorzien, haar werkzaamheden afgerond.

Algemeen oordeel ten aanzien van het stelsel

De jeugdzorgbrigade komt in haar eindrapport tot de conclusie dat er een werkbaar jeugdzorgstelsel staat, met een hoeveelheid regels en bureaucratie die past bij de specifieke kenmerken van de sector. Volgens de jeugdzorgbrigade biedt de huidige wet – waar nodig op onderdelen aangepast – voldoende ruimte voor de noodzakelijke verdere ontwikkeling van de jeugdzorg en voor de (verbetering van de) aansluiting op het lokale jeugdbeleid.

Aanvullend op wat reeds is bereikt, is verdere winst te behalen in de organisatie van de keten van de jeugdzorg en op de onderwerpen effectiviteit, professionalisering, innovatie, efficiency en 'corporate governance'. Daarbij merkt de brigade op dat blijvende alertheid op bureaucratie nodig is, ook omdat bureaucratie deels een cultuurprobleem is.

Op basis van deze slotconclusies doet de jeugdzorgbrigade de aanbeveling om geen discussie over een nieuw jeugdzorgstelsel te starten, maar de huidige wet de kans te geven zich te bewijzen. Waar nodig kunnen binnen het stelsel verbeteringen worden aangebracht. Daarbij wordt speciale aandacht gevraagd voor reductie van het aantal schakels in de keten van de jeugdbescherming. Een nieuwe periode van onzekerheid over de inrichting van het jeugdzorgstelsel vormt volgens de jeugdzorgbrigade een rijke voedingsbodem voor bureaucratie. Het debat over een nieuw stelsel gaat ten koste van kennis, continuïteit, vertrouwen in de overheid en betrokkenheid van mensen op hun werk, maar vooral ten koste van de aandacht voor de cliënt. Naar de mening van de jeugdzorgbrigade heeft de sector na de vele jaren van onzekerheid en wisselende perspectieven nu tijd nodig om zich inhoudelijk verder te ontwikkelen.

De jeugdzorgbrigade heeft een gedegen analyse op het thema bureaucratie geleverd en scherp geformuleerd waar sprake is van onnodige bureaucratie. Deze analyse en de conclusies en aanbevelingen die hieruit volgen zijn voor het kabinet een belangrijk gegeven dat wordt betrokken bij het verder verbeteren van het functioneren van de jeugdzorg. Daarbij worden ook betrokken het sturingsadvies Koersen op het kind van de Commissaris Jeugd- en jongerenbeleid en de eindrapport Jong-overeenkomst Gemeentelijke regie in de jeugdketen. Tevens wordt op dit moment de Wet op de jeugdzorg tussentijds geëvalueerd en zal het kabinet op basis van deze evaluatie eventuele knelpunten aanpakken.

Reactie op de aanbevelingen aan het rijk

Hieronder gaat het kabinet in op de aanbevelingen die de jeugdzorgbrigade in haar eindrapport doet aan het rijk.

– Jeugdbeschermingsketen

De brigade vraagt in haar rapportage in het bijzonder aandacht voor de jeugdbeschermingsketen. De jeugdzorgbrigade is er op basis van de vele gesprekken van overtuigd dat indien men zich los maakt van de (belangen) van gevestigde instellingen en de huidige organisatorische scheidingen, ongetwijfeld doelmatigheidswinst mogelijk is. De brigade adviseert dan ook om tot een fundamentele heroverweging van rollen en taken in de keten van jeugdbescherming te komen zodat een kortere, efficiëntere keten ontstaat.

Met de brigade is het kabinet van mening dat de jeugdbeschermingsketen korter en efficiënter kan. Om nieuwe werkwijzen te beproeven zijn inmiddels ketenbrede pilots gestart. De Tweede Kamer is hierover al bij verschillende gelegenheden geïnformeerd, laatstelijk in een brief van 8 juni 2006 (5419518/06/DJJ) over de voortgang van Beter Beschermd. De pilots opereren binnen de bestaande kaders en gaan dus uit van de bestaande rollen van de ketenpartners. Het kabinet is er van overtuigd dat het mogelijk is om met oplossingen en verbeteringen in de bestaande praktijk te komen zonder dat de noodzakelijke functiescheiding tussen de betrokken partners geweld aan wordt gedaan.

Het kabinet hecht daarbij aan de rol van de Raad voor de Kinderbescherming om te beoordelen of een kind zo ernstig in zijn ontwikkeling wordt bedreigd, terwijl de ouders geen hulp aanvaarden, dat de hulp verplicht moet worden gesteld. De Raad heeft naast de expertise om die vraag te kunnen beantwoorden ook het gezag en onafhankelijkheid die garandeert dat de afweging op een geobjectiveerde en controleerbare wijze plaatsvindt. In het advies van operatie JONG wordt deze bijzondere verantwoordelijkheid van Justitie bij het ingrijpen in de persoonlijke levenssfeer van kinderen en ouders ook onderkend.

Het is uiteraard denkbaar dat uit de evaluatie van de pilots blijkt dat om tot een nog efficiëntere werkwijze te komen een andere rolverdeling wenselijk zou zijn. Daarnaast wordt in het sturingsadvies van de Commissaris Jeugd- en jongerenbeleid een bundeling voorgesteld van de justitiële taken in de Voorziening voor Jeugdbescherming en Jeugdreclassering. Hiervoor verwijzen wij naar de kabinetsreactie op het advies van de heer Van Eijck.

– Herbezinning op beleidsinformatie

De jeugdzorgbrigade wijst in het eindrapport nogmaals op de noodzaak om de omvang en de frequentie van de te verstrekken beleidsinformatie te bezien en na te gaan of alle informatie die gevraagd wordt echt nodig is om de eigen verantwoordelijkheden goed in te kunnen vullen. Naar aanleiding van deze aanbeveling gaan wij op dit moment samen met het IPO en de MOgroep na, welke vereenvoudigingen en prioriteiten kunnen worden aangebracht in de beleidsinformatie.

Daarbij wordt tevens een inventarisatie betrokken van de MOgroep naar de knelpunten die de bureaus jeugdzorg ervaren bij de registratie. Naar verwachting zal het kabinet de Tweede Kamer in het najaar informeren.

– *Geldigheidsduur indicatiebesluit*

De jeugdzorgbrigade constateert dat onderliggende regelgeving (AMvB's) nogal gedetailleerd lijkt. Dit levert in aantal gevallen onnodige bureaucratie op. Eén van de punten die onder meer uit de hiervoor genoemde inventarisatie van de beleidsinformatie naar voren komt is dat de geldigheidsduur van het indicatiebesluit, die dertien weken bedraagt, tot onnodige bureaucratie en onbetrouwbare beleidsinformatie leidt.

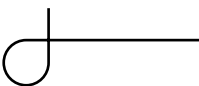
In het uitvoeringsbesluit is de bepaling opgenomen dat de in het indicatiebesluit te noemen termijn waarbinnen een aanspraak tot gelding moet worden gebracht, ten hoogste dertien weken bedraagt. Als dit niet binnen de gestelde termijn gebeurt, vervalt de aanspraak en zal herindicatie moeten plaatsvinden. De reden daarvoor is dat nagegaan moet worden of de geïndiceerde zorg nog steeds de aangewezen zorg is. De situatie kan immers zodanig zijn veranderd dat wellicht andere zorg is aangewezen.

Het kabinet is voornemens om deze termijn niet meer wettelijk voor te schrijven en wel om de volgende redenen. Het is van groot belang dat de cliënt op tijd de juiste zorg krijgt aangeboden. Eerder maakte de staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport al afspraken met provincies en grootstedelijke regio's over het wegwerken van de wachttijden in de jeugdzorg. Alle kinderen met een jeugdzorgindicatie moeten aan het eind van het jaar niet langer dan negen weken op zorg hoeven te wachten. De 13-weeken termijn wordt dan overbodig.

Het bureau jeugdzorg heeft de taak om, na afgifte van het indicatiebesluit, de cliënt bij te staan bij het vinden van de juiste zorg en houdt hiermee zicht op de situatie van de cliënt. Mocht het toch zo zijn dat kinderen, in uitzonderlijke situaties, langer dan negen weken moeten wachten dan zal het bureau jeugdzorg, als het vaststelt dat de zorgbehoefte is gewijzigd, alsnog herindiceren. Ook de zorgaanbieder kan hierom verzoeken. Dit is maatwerk. De bepaling dat herindicatie standaard voor iedere jeugdige na uiterlijk dertien weken moet plaatsvinden leidt tot onnodige bureaucratie.

– *Behandel een jongerenraad als een cliëntenraad en verschaf hen dezelfde bevoegdheden. En leg vast dat jongeren- en cliëntenraden kunnen beschikken over een budget en faciliteiten om te kunnen vergaderen en communiceren.*

Jongeren- en cliëntenraden zijn belangrijk. Het kabinet wil ze een goede positie geven. Uitgangspunt is dat instellingen en overheden aan de wettelijk vastgelegde plicht voldoen op het punt van de medezeggenschap van cliënten. Het Landelijk Cliëntenforum Jeugdzorg maakt momenteel een inventarisatie van de aanwezigheid en het functioneren van cliëntenraden. In dat kader zal binnenkort ook een rondgang langs de provincies worden gemaakt om de reden van de afwezigheid van cliëntenraden te achterhalen. Daarbij zal ondersteuning worden aangeboden bij het opzetten van nieuwe en bij het versterken van bestaande raden.

Het kabinet is van mening dat het wettelijk vastleggen van bevoegdheden en de verplichting om raden te faciliteren veel bureaucratie met zich meebrengt. In de Wet op de jeugdzorg is bepaald dat er in een cliëntenraad ten minste twee plaatsen voor jeugdigen zijn. Afhankelijk van de doelgroep van de instelling kan het zinvol zijn om daarnaast ook een jongerenraad in te stellen. Als die er komt is het goed om vast te stellen wat de taak van de jongerenraad is en hoe die raad zich verhoudt tot de cliëntenraad. Dit vraagt om maatwerk en afspraken in de praktijk.

De aanbeveling van de jeugdzorgbrigade aan de instellingen om de jongerenraad als volwaardige en belangrijke gesprekspartner te beschouwen zou per instelling moeten resulteren in afspraken over de positie en bevoegdheden van de jongerenraad en de wijze waarop de instelling de jongerenraad hierin ondersteunt. We zullen hiervoor in het landelijk beleidskader aandacht vragen bij de provincies. De bevoegdheden en de financiering van de cliëntenraden zullen in het landelijk beleidskader verder worden uitgewerkt. Het kabinet overweegt daarbij de systematiek van de Wet Medezeggenschap Cliënten Zorg te volgen. Het lijkt ons niet wenselijk om vooruitlopend op deze ontwikkeling al landelijke richtlijnen vast te leggen.

– Stel een landelijk innovatieoverleg in, waar de verschillende landelijke ontwikkelingen met betrekking tot onderzoek en innovatie op elkaar worden afgestemd en een gezamenlijke innovatieagenda ontstaat.

De jeugdzorgbrigade signaleert dat het op landelijk niveau ontbreekt aan afstemming en regie met betrekking tot innovatie. Zij maakt daarbij onderscheid tussen enerzijds de noodzaak te komen tot regie en coördinatie in de veelheid van innovatieontwikkelingen die 'van boven' op de instellingen neerdaalt. De landelijke partners (rijk, provincies en MOgroep) zouden in een dergelijk platform ontwikkelingen kunnen afstemmen met de onderzoeksagenda en kennis en ervaring uit praktijkonderzoek. Anderzijds wijst de brigade op de noodzaak om een platform op brancheniveau in te stellen waar ruimte en ondersteuning aan kansrijke ideeën en ontwikkelingen uit de praktijk wordt geboden.

Het kabinet onderschrijft de aanbeveling van de jeugdzorgbrigade om op landelijk niveau aandacht, afstemming en regie met betrekking tot innovatie te organiseren. Om te helpen bij het vormgeven van innovatie is recent de kennisinfrastructuur voor de jeugdsector herzien. Drie instituten zijn daarbij vooral van belang: het Nederlands Jeugd Instituut (voorheen NIZW), het Centrum Jeugdgezondheid bij het RIVM en ZonMW. Deze instituten gaan werken op vraag van het veld. ZonMW is gevraagd om een programma Jeugd te ontwikkelen dat de hiaten gaat opvullen. Het betreft een breed programma voor jeugd waar ontwikkelingsvragen vanuit de sector een plek kunnen krijgen.

Binnen dit programma vindt ook afstemming plaats met de inzet vanuit het Ministerie van Justitie op het terrein van innovatie en effectiviteit van justitiële gedragsinterventies. Naar verwachting zal dit programma in 2007 starten.

De jeugdzorgbrigade stelde al in haar eerdere rapporten dat er op rijksniveau sprake is van een grote beleidsactiviteit. Als voorbeelden worden onder meer het referentiewerkmodel, Beter Beschermd, methodiekontwikkeling t.b.v. jeugdreclassering, doorbraak, aansluiting gemeentelijk jeugdbeleid en de nieuwe bekostigingssystematiek genoemd. Het kabinet erkent het signaal van beleidsdrukte maar stelt tegelijkertijd vast dat een groot aantal projecten voortkomt uit de implementatie van de Wet op de jeugdzorg en tijdelijk van aard is. In het Bestuursakkoord 2003 zijn afspraken gemaakt over een aantal noodzakelijke implementatieactiviteiten voor de periode 2004 tot en met 2006. Uit dit budget zijn activiteiten op het gebied van financiering, informatiehuishouding en kwaliteit & innovatie bekostigd. Daarnaast betreft het door alle betrokken partijen gedragen noodzakelijke verbetertrajecten, zoals bijvoorbeeld het programma Beter Beschermd.

Het is van belang om deze trajecten goed op elkaar af te stemmen. In de stuurgroep jeugdzorg, waarin alle bij de jeugdzorg betrokken partners deelnemen (rijk, provincies, MOGroep, GGZ-N, ZN, het Landelijk Cliëntenforum, VGN en VNG) zal dit worden besproken.

– Ga zo spoedig mogelijk over op een uniforme bekostigingssystematiek voor de bureaus jeugdzorg en de zorginstellingen.

Terecht stelt de jeugdzorgbrigade dat het ontbreken van een uniforme bekostigingssystematiek voor de bureaus jeugdzorg en de zorgaanbieders de waarde van de uitkomsten van een benchmark beperkt. Ook het genereren van landelijke beleidsinformatie en de invoering van projecten met betrekking tot kwaliteitsvergelijking en -verbetering wordt hierdoor gehinderd. Het rijk heeft daarom het voornemen om te komen tot een landelijk uniforme bekostigingssystematiek.

Het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, werkt – met IPO en de MOgroep – hard aan een voortvarende invoering van de nieuwe systematiek. In dit kader zijn er in vier provincies en grootstedelijke regio's pilots gestart om de bekostigingssystematiek voor het zorgaanbod uit te testen in de praktijk. Ook wordt een onderzoek uitgevoerd naar de financiële normering van de producten van het bureau jeugdzorg. In de brief van d.d. 13 juni jl. (DJB/JZ-2689800 Verlenging Tijdelijk besluit uitkeringen Jeugdzorg) is de Tweede Kamer hierover geïnformeerd.

Uit de pilots is gebleken dat het komen tot eenduidige bekostigingseenheden en de bijbehorende administratieve aanpassingen meer tijd behoeft. Het kabinet zet samen met het IPO en de sector in op invoering per 1-1-2008.

– *Professionalisering*

De jeugdzorgbrigade stelt in haar eindrapport dat voor het resultaat van het hulpverleningsproces vooral de interactie tussen cliënt en hulpverlener en de professionaliteit van de hulpverlener in hoge mate bepalend is. (Jeugd)zorg is en blijft mensenwerk. De komende jaren zal verder uit moeten kristalliseren wat een werker in de jeugdzorg moet kennen, kunnen en doen.

Het kabinet stimuleert dat via het Nederlands Jeugd Instituut, het Centrum voor Beroeps- Ontwikkeling en ZonMw. Deze kennis moet zijn beslag krijgen in het handelen van de professional. Het kabinet is met de jeugdzorgbrigade van mening dat hier een inhaalslag nodig is. Zaken die aandacht behoeven zijn: de beroepsstructuur, initiële opleidingen en bij- en nascholing, het werken volgens protocollen en standaarden, beroepsregisters en de rol van de beroepsverenigingen.

– *Eigen Kracht Conferenties*

De jeugdzorgbrigade vraagt in haar eindrapport aandacht voor de Eigen-kracht-conferentie. Familie, vrienden en het sociaal netwerk blijken samen met de jongere zeer goed in staat om plannen te maken die veilig en uitvoerbaar zijn. De uitgangspunten van de Eigen-kracht-conferenties passen bij die van de Wet op de jeugdzorg. Het gaat om het versterken van de positie van de cliënt, het accent op de draagkracht van de families en het leggen van de verantwoordelijkheid bij families. Inzet van Eigen Kracht bevordert vraaggestuurd werken en biedt voldoende waarborgen voor de veiligheid van het kind. Eigen Kracht Conferenties kunnen voorafgaand aan de indicatiestelling worden uitgevoerd, ten behoeve van het stellen van een goede indicatie of al eerder binnen het preventieve jeugdbeleid. Het kabinet is daarom ook verheugd over het initiatief van de provincie Overijssel om de Eigen Krachtmethodiek structureel in te zetten. Wij zullen de Eigen Krachtmethodiek via het landelijk beleidskader jeugdzorg onder de aandacht brengen van de provincies.

– *Verkorting van de doorlooptijden*

De jeugdzorgbrigade doet de aanbeveling aan de bureaus jeugdzorg om ter verbetering van de logistiek, en daarmee de verkorting van de doorlooptijden, gebruik te maken van de mogelijkheid deel te nemen aan het Doorbraakproject. Het kabinet onderschrijft deze aanbeveling van harte. Door het werk logistiek en inhoudelijk anders te organiseren hebben bureaus jeugdzorg in Flevoland, Overijssel en Groningen de doorlooptijden drastisch verkort en wordt er voor een groot deel zonder wachtlijsten gewerkt. Teams binnen deze bureaus hebben ontdekt hoe de doorlooptijd van het indicatietraject bij de toegang en het onderzoekstraject van de AMK's merendeels binnen twee weken kan blijven. In het hele land gaan nu nieuwe teams met deze ervaringen aan de slag (10 toegangsteams en 10 AMK's).

Hiermee wordt binnen alle provincies en grootstedelijke regio's ervaring opgedaan met Doorbraak. Om deze succesvolle methode in te voeren in de jeugdzorg heeft de staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport 7,5 ton euro aan de provincies en grootstedelijke regio's ter beschikking gesteld. Binnen het project is expliciet aandacht voor afstemming met de trajecten Beter Beschermd, Opstellen Criteria Bureaus Jeugdzorg (OCB) van de MOgroep en Onderzoek Risicotaxatie Besluitvorming AMK's (ORBA). Hiermee wordt tevens een bijdrage geleverd aan het terugdringen van de eerder besproken beleidsdrukte.

Tenslotte

Het kabinet vindt het van groot belang dat de aanbevelingen ook daadwerkelijk worden uitgevoerd en zal de monitor die door de jeugdzorgbrigade is opgezet dan ook voortzetten. Het kabinet zal voor het eind van het jaar samen met het IPO, MOgroep en het Landelijk Cliëntenforum Jeugdzorg de stand opmaken. Het kabinet is voornemens om de Tweede Kamer in december 2006 en vervolgens met iedere voortgangsrapportage in september te informeren over de stand van zaken. De provincies hebben aangegeven dat zij ieder jaar in juni een speciale dag zullen organiseren, waarop zij de voortgang van de implementatie van de aanbevelingen presenteren.

Uitgave

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Informatie

Voor informatie en vragen over
bestellingen kunt u terecht bij de
medewerkers van Postbus 51.
Zij zijn op werkdagen bereikbaar
van 9.00 tot 21.00 uur onder
telefoonnummer 0800-8051 (gratis).

Internetadres

www.minvws.nl

September 2006

Ministerie van
Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

ministerie van Financiën

Justitie

Ministerie van Sociale Zaken
en Werkgelegenheid

VROM

Ministerie van
Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

